

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

ΜΕΛΕΤΗ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Σπουδάστριες:

Βασιλάκου Μαρία-Ελένη - Α.Μ. 15715

Νικολοπούλου Άννα-Μαρία - Α.Μ. 15861

Μεσολόγγι 2017

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

ΜΕΛΕΤΗ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥ-
ΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΑΡΓΟΛΙ-
ΔΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Σπουδάστριες:

Βασιλάκου Μαρία-Ελένη

Νικολοπούλου Άννα-Μαρία

Μεσολόγγι 2017

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright ©ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All right reserved

Έτος Έκδοσης:2017

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Βασιλάκου Μαρία-Ελένη

Νικολοπούλου Άννα-Μαρία

Email: marivasi@demes.teiwest.gr

annaniko@demes.teiwest.gr

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αισθανόμαστε την ανάγκη να επισημάνουμε την απέραντη ευγνωμοσύνη στους γονείς μας, στους φίλους μας και στα αγαπημένα μας αδέρφια για όλα όσα μας έχουν προσφέρει στη διάρκεια των μαθητικών και φοιτητικών μας χρόνων και την αμέριστη υποστήριξη τους σε κάθε μας επιλογή.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζουμε στον επιβλέποντα καθηγητή μας κύριο Καπογιάννη Δημήτριο για την εμπιστοσύνη και αφιέρωση του πολύτιμου χρόνου ώστε να ολοκληρωθεί η εργασία αυτή.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κύριο Δημητρίου Κωνσταντίνο, Προϊστάμενο του Λογιστικού Τμήματος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ένωσης Αργολίδας τον Μέρμηγκα Νίκο, Προϊστάμενο του Εμπορικού Τμήματος της Παναγιόγειου Ένωσης Συνεταιρισμών Αιγίου και τον κύριο Σπυρόπουλο Αντώνη, Καθηγητή Πληροφορικής για την πολύτιμη βοήθεια τους που ο καθένας με την ξεχωριστή ιδιότητα του και με τον δικό του τρόπο έβαλε το λιθαράκι του για την περάτωση της εργασίας αυτής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	V
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	7
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ	7
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ	7
1.1 Αργολίδα	8
1.1.1. Ιστορικά	8
1.1.2. Γεωγραφικά	9
1.1.3. Δημογραφικά	10
1.1.4. Τουρισμός	12
1.1.5. Βιομηχανία	13
1.2 Αιγιαλεία	16
1.2.1 Ιστορικά	16
1.2.2 Γεωγραφικά	17
1.2.3 Δημογραφικά	17
1.2.4 Τουρισμός	17
1.2.5 Βιομηχανία	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	20
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ	20
2.1 Αγροτικός τομέας Αργολίδας	21
2.1.1. Φυτική Παραγωγή	21
2.1.2. Ζωική παραγωγή	23
2.1.3. Μονάδες μεταποίησης	25
2.2 Αγροτικός τομέας στην Αιγιαλεία	27
2.2.1 Φυτική Παραγωγή	27
2.2.2 Ζωική Παραγωγή	29
2.2.3 Μονάδες Μεταποιητικές	32
2.3 Προβλήματα αγροτικού τομέα σε Αργολίδα και σε Αιγιαλεία	33
2.3.1 Γενικότερα προβλήματα στην Αργολίδα	33
2.3.2 Οικονομικά προβλήματα του αγροτικού τομέα της Αργολίδας	35
2.3.3 Προβλήματα από καιρικά φαινόμενα και ασθένειες των προϊόντων στην Αργολίδα	37
2.3.4 Οικονομικά προβλήματα αγροτικού τομέα στην Αιγιαλεία	38
2.3.5 Προβλήματα από καιρικά φαινόμενα και ασθένειες των προϊόντων στην Αιγιαλεία	40
2.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Δεύτερου Κεφαλαίου	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	44
ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ	44
3.1 Εισαγωγικές επισημάνσεις	45
3.2 Κινητοποιήσεις και αιτήματα των αγροτών στην Αργολίδα	46
3.3 Κινητοποιήσεις και αιτήματα των αγροτών στην Αιγιαλεία	47
3.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Τρίτου Κεφαλαίου	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	50
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ.....	50
4.1 Εισαγωγικές επισημάνσεις	51
4.2 Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών Αργολίδας	51
4.2.1 Ιστορικά στοιχεία	52
4.2.2 Οι δραστηριότητες της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας.	53
4.2.3 Τα προϊόντα που παράγει η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας	55
4.3 Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών στην Αιγιαλεία	57
4.3.1 Ιστορικά Στοιχεία	58
4.3.2 Δραστηριότητες	59
4.3.3 Τα προϊόντα που παράγει η Παναγιόγειου Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου	59
4.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Τετάρτου Κεφαλαίου	60
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ	63
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	67

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί την κορύφωση των σπουδών μας στο ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολόγγι και αποτελεί εργασία έρευνας και καταγραφής στοιχείων για δυο περιοχές που παρατίθενται στην παρούσα πτυχιακή.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να δώσει μια συνοπτική ενημέρωση περί των προβλημάτων των αγροτών και των συνεταιριστικών προβλημάτων τους όπως αντικατοπτρίζονται στην Αργολίδα και στην Αιγιαλεία. Στο πρώτο κεφάλαιο δίνεται μια γενική αναφορά για την περιοχή της Αργολίδας και της Αιγιαλείας, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κυριότερα προβλήματα του αγροτικού τομέα της Αργολίδας και της Αιγιαλείας, στο τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι κινητοποιήσεις και τα αιτήματα των δυο προαναφερθεισών περιοχών και στο τέταρτο κεφάλαιο αποτυπώνεται ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών στην Αργολίδα και στην Αιγιαλεία. Η εργασία κλείνει με μια συγκριτική εξέταση των δύο παραπάνω περιοχών όσο αφορά τον αγροτικό τομέα.

Η μελέτη μας στηρίχθηκε σε βιβλιογραφία και πρωτογενές υλικό ενώ αξιοποιήθηκε και το περιεχόμενο δημοσιευμάτων που είχαν αναρτηθεί σε σελίδες.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΒΕ	Ανώνυμη Εμπορική και Βιομηχανική Εταιρεία
ΑΣ	Αγροτικοί Συνεταιρισμοί
ΑΤΕ	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδας
Γ.Σ	Γενική Συνέλευση
Δ.Σ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΑΣΑ	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας
ΕΒΟ	Ελληνική Εταιρεία Όπλων
ΕΚΚΕ	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΝΦΙΑ	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
κ.	Κύριος
Κ.α	Και άλλα
κ.τ.λ	Και τα λοιπά
Ν.	Νομός
Ο.Π.Φ.ΕΑΣ	Οργάνωση Παραγωγών Φρούτων Ένωση Συνεταιρισμών Αργολίδας
ΟΓΑ	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
ΟΣΔΕ	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
Π.Χ	Προ Χριστού
ΠΕΣ	Παναιγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών
ΣΠΕ	Σύμπλεγμα Πελοποννήσου Ελλάδος
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Τετρ.	Τετραγωνικά
ΦΕΚ	Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
Χ.λ.μ	Χιλιόμετρα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο πρωτογενής τομέας ανέκαθεν αποτελούσε ένα σημαντικό δομικό στοιχείο της ελληνικής οικονομίας. Από την δεκαετία του 1960 τα στατιστικά στοιχεία είναι συνεχή και σχεδόν πλήρη¹ και έχουμε μια ικανοποιητική εικόνα της συμβολής του τομέα. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η ελληνική γεωργία έχει προοδεύσει σημαντικά κυρίως στις συνθήκες και στην οργάνωση των βασικών συντελεστών παραγωγής και την ίδια την παραγωγή με αξιοποίηση της τεχνολογίας και αποτύπωμα τούτων στο ύψος του εισοδήματος.

Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες. Είναι φανερό ότι η ελληνική οικονομία είναι και θα συνεχίσει στο προσεχές μέλλον να είναι ισχυρά γεωργική.

Αυτό επαληθεύεται στην ελληνική οικονομία από τους δείκτες συμμετοχής του αγροτικού τομέα. Βέβαια όσο η ανεργία αυξάνεται υπάρχει αντίστοιχα και περιορισμός του εργατικού δυναμικού που απασχολείται στη γεωργία. Η σημασία της ελληνικής γεωργίας είναι μεγάλη για την ελληνική αγροτική οικονομία. Ο πρωτογενής τομέας και η ειδικότερα η γεωργία είχε και εξακολουθεί να έχει πρωταρχική θέση, τόσο ως τομέας οικονομικής δραστηριότητας όσο και παράγοντας διατήρησης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των μεγάλων αστικών και μη αστικών κέντρων της χώρας μας.

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τροφοδότη σειράς προϊόντων και υπηρεσιών ιδιαίτερης σημασίας για την βιομηχανία τροφίμων και ποτών, η οποία αποτελεί σταθερά τον κινητήριο μοχλό της μεταποίησης αλλά και την συνεισφορά αγροτικών προϊόντων για εξωτερικές αγορές.

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η διάγνωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο αγροτικός κόσμος δε σημαίνει απλά υποδείξεις για απαιτούμενες αλλαγές αλλά πρέπει εξ' ολοκλήρου να εντάσσεται σε ευρύτερο σχέδιο για εκσυγχρονισμό του αγροτικού κόσμου και ειδικότερα των συνεταιρισμών.

Είναι γνωστά τα χρόνια προβλήματα του πρωτογενή τομέα, της ελληνικής οικονομίας. Όμως τα τελευταία χρόνια μια σειρά παραγόντων συνέτειναν στην περαιτέρω α-

¹ <http://www.rizospastis.gr/story.do?id=6944093>

ποδυνάμωση του αγροτικού τομέα και κατ' επέκταση των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Συγκεκριμένα, οι βασικοί παράγοντες είναι η παγκοσμιοποίηση των αγορών και ο εξ' αυτής ανελέητος ανταγωνισμός, η ανεπάρκεια δικτύων πώλησης με αποτελέσματα τη σημαντική κάμψη των πωλήσεων, την κακή αξιολόγηση των αγορών, τις αστοχίες στη διοίκηση των συνεταιρισμών με συνέπεια και την κακοδιαχείριση αυτών, τις υπέρμετρες δεσμεύσεις της χώρας μας στο πλαίσιο της ΚΑΠ όπου λειτουργούν ανισομερές για τα προϊόντα του Νότου², την ανεπαρκή διοικητική οργάνωση και ανορθολογική στελέχωση και την έλλειψη εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού των συνεταιρισμών καθώς και των οργάνων διοίκησης τους.

Οι αγροτικές κινητοποιήσεις ήρθαν ως αποτέλεσμα μιας σχετικά ανεβασμένης αγωνιστικής διάθεσης των αγροτών, στην οποία έπαιξε ρόλο και η δυσaráεσκεια των πολλών συσσωρευμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Τα αίτια των αγροτικών κινητοποιήσεων είναι αντικειμενικά και αναπτύσσονται σε ένα έδαφος οξυμμένων προβλημάτων που βιώνουν οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι.

Οι κινητοποιήσεις έχουν τις μορφές μαζικού αγροτικού συλλαλητηρίου, κινητοποιήσεων και συγκεντρώσεων διαμαρτυρίας ή κινητοποιήσεων με μορφή των μπλόκων παρατάσσονται τα οχήματα τους, αυτοκίνητα ή τρακτέρ κατά μήκος του οδικού δικτύου της χώρας μας.

Παρά τις παθογένειες του αγροτικού τομέα αυτός εξακολουθεί να έχει πρωταρχική σημασία και θεωρείται ο κύριος πυλώνας που μπορεί να εξασφαλίσει την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Είναι βασικός τομέας ανάπτυξης συνδυαστικά και με άλλους, ιδίως με την μεταποίηση, ώστε τα αγροτικά προϊόντα να αποκτούν προστιθέμενη αξία και καλύτερο εξαγωγικό προσανατολισμό και τουριστικό ενδιαφέρον.

Όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν αν αξιοποιηθούν οι αξίες του συνεργατισμού, η πληροφόρηση, η εκπαίδευση και η σωστή κατάρτιση ώστε να μπορούν όλα τα μέλη να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην καλή και αποτελεσματική λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών. Χρειάζεται να υπάρξει ενδιαφέρον για την «κοινότητα» που σημαίνει

² http://www.minagric.gr/images/stories/agropol/Greek/Agro_pol/PEZAROS/CAP%20Reform_Dimensions.pdf

συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες στις οποίες οφείλουν να επενδύουν οικονομικά και κοινωνικά.

Σ' αυτό το πλαίσιο οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελώντας μοχλό ενίσχυσης των αγροτών και των κτηνοτρόφων και ισχυροποίησης της διαπραγματευτικής τους δύναμης, μπορούν να συνεισφέρουν στην αύξηση και τη δικαιότερη κατανομή του αγροτικού εισοδήματος και ευρύτερα στην ανάπτυξη του ελλαδικού χώρου.

Στην Ελλάδα, η πιο δημοφιλής μορφή συλλογικής δράσης είναι ο αγροτικός συνεταιρισμός. Ο αριθμός των συνεταιρισμών στον ελληνικό αγροτικό τομέα δείχνει ότι η συλλογική δράση έχει εξαπλωθεί, αλλά η βιωσιμότητα των συνεταιρισμών απαιτεί και εξορθολογισμό της δράσης τους. Η αναγκαιότητα για αποτελεσματική συλλογική δράση, ώστε να ανταποκρίνεται σε νέες συνθήκες.

Βασικές επιδιώξεις των σύγχρονων συνεταιρισμών θεωρούνται:

1. Η πρόσβαση σε πόρους: η συλλογική δράση μέσω ενός συνεταιρισμού προσφέρει το πλεονέκτημα εξασφάλισης πόρων. Οι πόροι αυτοί μπορεί να είναι υλικοί όπως κεφάλαια, εργασία, γη ή πληροφορίες και γνώσεις Marketing. Έτσι ένας συνεταιρισμός που δραστηριοποιείται με τη μορφή συλλογικής δράσης μπορεί να επιτύχει μια έρευνα κάτι που ενδεχομένως δεν θα μπορούσε από μόνος του να επιτύχει λόγω οικονομικών περιορισμών.
2. Η μείωση του κόστους συναλλαγής και του συντονισμού των οικονομικών συναλλαγών.
3. Η διεκδίκηση μεγαλύτερων μεριδίων αγοράς.
4. Η εξασφάλιση δανείων με μικρότερο επιτόκιο.
5. Η ενδυνάμωση μεταξύ των συνεταιρισμών και των μελών τους.

Ειδικότερα, όσον αφορά τον αγροτικό τομέα των περιοχών της Αργολίδας και της Αιγιαλείας είναι εξαιρετικά σημαντικός και παρουσιάζει σημαντική δυναμική με προοπτικές ανάπτυξης. Η γεωργική παραγωγή των περιοχών αυτών εκτείνεται και στους τρεις κλάδους της γεωργικής παραγωγής στη χώρα μας στη Φυτική Παραγωγή, στη Ζωική Παραγωγή και στις Μονάδες Μεταποίησης προϊόντων.

Τα τελευταία χρόνια η χώρας μας διανύει μια περίοδο κρίσης, η οποία έχει αρνητικά αποτελέσματα και στην οικονομία του αγροτικού τομέα ενώ τα προβλήματα από

καιρικά φαινόμενα και ασθένειες των προϊόντων έχουν και αυτά αρνητικό αντίκτυπο στην αγροτική παραγωγή.

Επίσης, οι αγροτικές κινητοποιήσεις είναι ένας τρόπος διεκδίκησης των αιτημάτων τους. Χρησιμοποιώντας τα οχήματα τους ή τα τρακτέρ τους αποκλείουν το οδικό δίκτυο ωστόσο βρεθούν λύσεις των αιτημάτων τους.

Επιπρόσθετα, οι συνεταιρισμοί έχουν μεγάλες δραστηριότητες και προσφέρουν ωφέλιμο έργο στα μέλη τους και σε ολόκληρη την κοινωνία. Συχνά, δεν πετυχαίνουν τους στόχους τους εξαιτίας των ορισμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών της Αργολίδας είναι να στηρίζουν τους αγροκτηνοτρόφους για την επίλυση διάφορων θεμάτων τους όπως είναι η συγκέντρωση και η προώθηση των αγροτικών προϊόντων, η μείωση του κόστους παραγωγής, η παροχή τεχνικής βοήθειας σε θέματα καλλιέργειας και η προστασία μελών από επισφαλείς συναλλαγές.

Από την άλλη πλευρά, ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών της Αιγιαλείας είναι οικονομικός για τα μέλη αλλά και για ολόκληρη την κοινωνία ενώ έχουν και κοινωνικό χαρακτήρα για την βελτίωση της κοινωνικής θέσης των μελών τους.

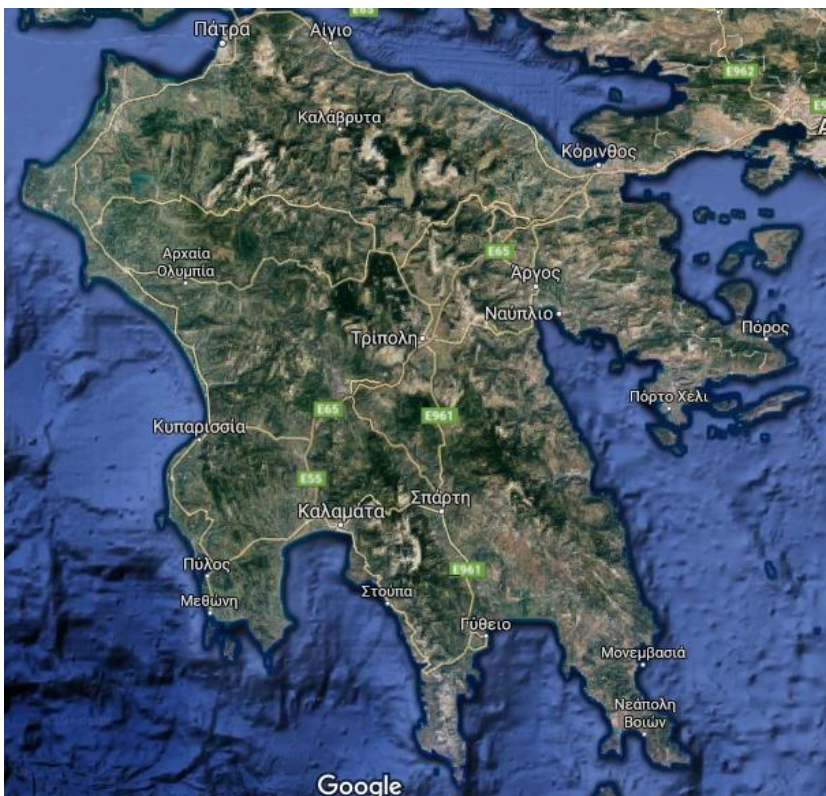
Στην παρούσα εργασία γίνεται μία εκτενής αναφορά για την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας και για την Παναιγιάλειο Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου. Περιλαμβάνονται ιστορικά στοιχεία της ίδρυσης τους έως και σήμερα, οι δραστηριότητες τους και τα προϊόντα που παράγουν, επεξεργάζονται ή μεταποιούν.

Εν κατακλείδι, ο πρωτογενής τομέας στην ελληνική αγροτική οικονομία μπορεί να αρχίσει να αναπτύσσεται ανοδικά εάν συμβάλλουν και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει σήμερα ο αγροτικός τομέας. Κάθε προσπάθεια για την επίτευξη του αποτελέσματος θα πρέπει να γίνεται με σύνεση και όχι με παρακινδυνευμένους χειρισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ

1.1 Αργολίδα

Ο νομός Αργολίδας ανήκει γεωγραφικά στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Πελοποννήσου (Σήμερα ΣΠΕ Αργολίδας της Περιφέρειας Πελοποννήσου) ενώ η Αιγιαλεία αποτελεί δήμο της πόλης του Αιγίου, το οποίο ανήκει στο νομό Αχαΐας. Έχουμε επιλέξει το Ν. Αργολίδας και τον Δήμο Αιγιαλείας γιατί είναι κατεξοχήν αγροτικές περιοχές. Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια γενικότερη μορφή για τις παραπάνω προαναφερθείσες περιοχές και στη συνέχεια και για τα αγροτικά και συνεταιριστικά προβλήματα που μαστιάζουν τις περιοχές αυτές.

Εικόνα 1: Χάρτης Γεωγραφικού Διαμερίσματος Πελοποννήσου³.

1.1.1. Ιστορικά

Η Αργολίδα είναι ένας από τους πιο ιστορικούς νομούς της Ελλάδας. Κατοικείται από την Μεσολιθική εποχή και γνώρισε ιδιαίτερη ακμή την Εποχή του Χαλκού με σπουδαιότερο κέντρο της, τις Μυκήνες. Με την εγκατάσταση των Δωριέων στην περιοχή, η Αργολίδα εξελίχθηκε σε δωρικό κέντρο με σημαντικότερη πόλη το Άργος. Κατά τους Ελληνιστικούς Χρόνους, μεγάλο ενδιαφέρον είχε το Ασκληπιείο όπου ήταν θερα-

³Πηγή Ιστοσελίδα: <http://geografikadiamerismataelladas.blogspot.gr/>

πευτικό κέντρο στην Επίδαυρο. Τα πολυάριθμα αρχαιολογικά της ευρήματα αλλά και τα ιστορικά της μνημεία αποδεικνύουν πως ήταν μία από τις σημαντικότερες περιοχές κατά την αρχαιότητα. Η περιοχή άρχισε να παρακμάζει με την κατάληψη της από τους Ρωμαίους. Στην Βυζαντινή εποχή ανήκε στο Θέμα της Πελοποννήσου και τον 13^ο αιώνα καταλήφθηκε από τους Φράγκους. Ακολούθησε η κατάκτησή της από τους Οθωμανούς έως την Επανάσταση του 1821 όπου οι κάτοικοι της Αργολίδας έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην απελευθέρωση του Έθνους.

Πρωτεύουσα του νομού είναι το Ναύπλιο όπου διετέλεσε και πρώτη πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους (1828 – 1833). Ενώ η μεγαλύτερη πόλη του νομού είναι το ιστορικό Άργος όπου και οφείλει το όνομα του. Γενικά ολόκληρη η Αργολική γη, είναι ένας τόπος με αρχαιολογικούς προορισμούς και ιστορικά μέρη όπως οι Μυκήνες, η Τίρυνθα, η Επίδαυρος, η Λέρνη κ.α.. Η ιστορία της Αργολίδας με το πέρασμα του χρόνου μας αποκαλύπτει πως είναι συνυφασμένη με την ιστορία της Ελλάδας.

1.1.2. Γεωγραφικά

Ο νομός της Αργολίδας βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του γεωγραφικού διαμερίσματος της Πελοποννήσου, έχει έκταση 2.154 τετρ. χλμ. Στο βόρειο τμήμα της συνορεύει με τον νομό Κορινθίας όπου στο παρελθόν είχαν ενωθεί και αποτελούσαν τον νομό της Αργολικό – Κορινθίας. Στην νοτιοδυτική πλευρά της, η Αργολίδα ενώνεται με την Αρκαδία ενώ οι κόλποι του Αργολικού και του Σαρωνικού, βρέχουν τον νομό νότια και ανατολικά αντίστοιχα. Στο νομό επίσης ανήκουν πολλά ακατοίκητα νησιά αλλά και νησίδες.

Το μεγαλύτερο τμήμα του εδάφους της Αργολίδας είναι ορεινό και ημιορεινό.

Αναλυτικά η κατανομή του εδάφους της σε κατηγορίες:

- 12% πεδινό
- 27,3% ημιορεινό
- 60,7% ορεινό.

Οι οροσειρές Ολίγυρτος, Λύρκειο και Αρτεμίσιο απλώνονται στα σύνορα με την Αρκαδία, ενώ στα βόρεια σύνορα με την Κορινθία βρίσκονται το Αραχναίο, το Δίδυμο και οι Αδέρες. Η μεγάλη πεδιάδα του νομού, είναι η εύφορη πεδιάδα του Άργους, που επεκτείνεται από τον Αργολικό κόλπο έως τα Δερβενάκια. Υπάρχουν ακόμα μικρές πε-

διάδες όπως της Ασίνης, της Ερμιόνης, του Κρανιδίου και της Επιδαύρου, που εκτείνονται κατά μήκος των ακτών.

Μεγάλα ποτάμια και λίμνες δεν υπάρχουν στον νομό, μόνο ο μικρός ποταμός Ίναχος και ο χείμαρρος Ερασίνοσ. Οι ακτές της Αργολίδας είναι πολυσχιδείς, με πολλούς όρμους και ακρωτήρια. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ο Αργολικός κόλπος που εισχωρεί βαθειά στο έδαφος και σχηματίζει την Αργολική χερσόνησο. Η έλλειψη πολλών νερών στο νομό, είναι και ο λόγος που στην περιοχή δεν υπάρχουν δάση. Την μεγαλύτερη δασοκάλυψη έχει το Άργος με κύρια δασικά δένδρα τα πεύκα και τα έλατα. Τέλος το κλίμα του νομού είναι εύκρατο, με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια.

1.1.3. Δημογραφικά

Ο νομός της Αργολίδας από τους 16 δήμους που είχε στο παρελθόν, μετά την καθιέρωση του Σχεδίου Καλλικράτη, αποτελείται από 4 δήμους.

- Δήμος Άργους – Μυκηνών
- Δήμος Ναυπλιέων
- Δήμος Ερμιονίδας
- Δήμος Επιδαύρου

Ο πληθυσμός του νομού σύμφωνα με την τελευταία απογραφή το 2011 ανέρχεται στους 97.044 κατοίκους.

Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, υπάρχει μία σημαντική αυξομείωση του πληθυσμού του νομού με βάση και τις προηγούμενη απογραφές 1991 - 2001.

Πίνακας 1, Πληθυσμός Νομού Αργολίδας

	1991	2001	2011
Νομός Αργολίδας	97.636	102.392	97.044

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. Απογραφές Πληθυσμού 1991-2001, 2011. (<http://www.statistics.gr>) 15/062016

Το 2011 παρατηρήθηκε μείωση πληθυσμού σε τέσσερις ηλικιακές κατηγορίες, αυτές των 0 - 9 ετών, 10 - 19 ετών, 20 - 29 ετών και 30 - 39 ετών. Ο μέσος όρος ηλικίας του νομού είναι τα 42 έτη, ενώ ο δείκτης γήρανσης βρίσκεται πολύ κοντά στη μέση τιμή του δείκτη της χώρας (1,12).

Δυστυχώς στην Αργολίδα όπως γενικά και σε όλη την Ελλάδα, μειώθηκαν δραματικά οι γεννήσεις και κατά συνέπεια και ο πληθυσμός γεγονός που δημιουργεί ιδιαίτερο προβληματισμό για την μελλοντική ανάπτυξη της περιοχής.

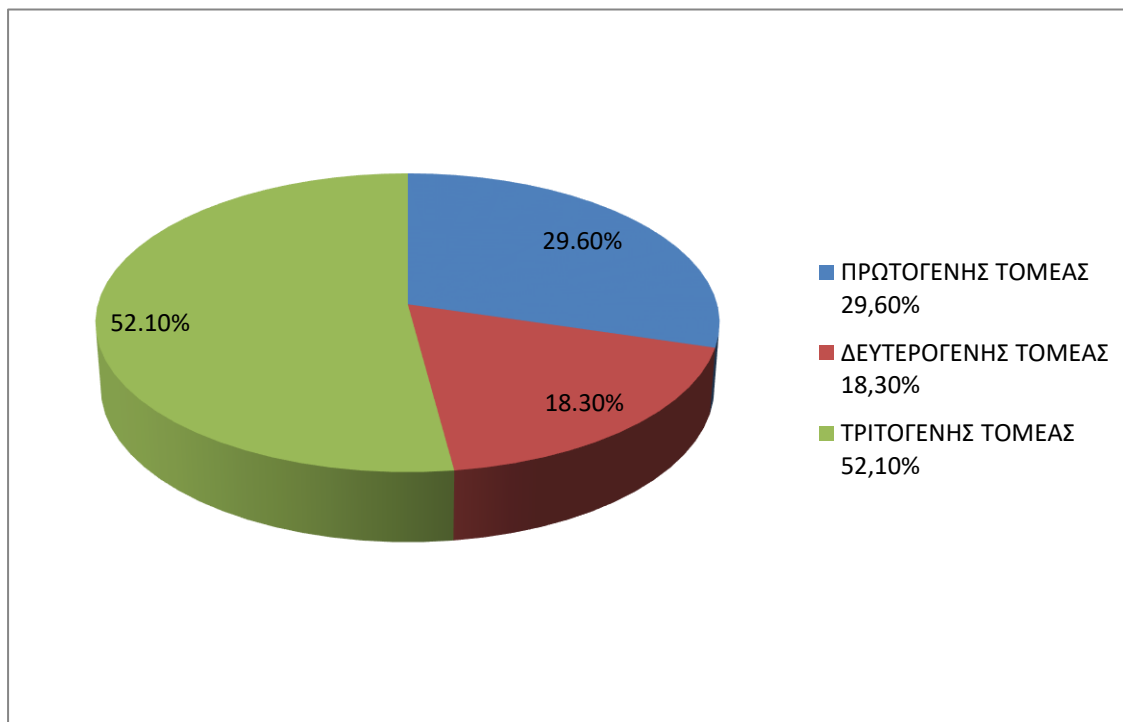
Η οικονομία της Αργολίδας βασίζεται κατά κύριο λόγο στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος αφορά αγαθά που παίρνουμε κατευθείαν από την φύση και περιλαμβάνει την αγροτική παραγωγή, την παραγωγή δασικών προϊόντων και την αλιεία. Ο τομέας αυτός συμβάλει κατά 29,6% στο ετήσιο ακαθόριστο προϊόν του νομού, ενώ ακόμη μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των εργαζομένων που ασχολούνται σε αυτόν τον τομέα σε σχέση με το συνολικό εργατικό δυναμικό του νομού.

Στον δευτερογενή τομέα όπου περιλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες του ανθρώπου με τις οποίες μετατρέπει τα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα με τεχνικό τρόπο σε διαφορετικής φύσεως αγαθά, αναλογεί το 18,3% του νομού. Στην Αργολίδα ο δευτερογενής τομέας έχει την τελευταία θέση στην συμβολή της οικονομίας του νομού.

Αντιθέτως στον τριτογενή τομέα βλέπουμε μία σημαντική αύξηση την τελευταία εικοσαετία ως προς την άποψη συμμετοχής στο προϊόν της Περιφέρειας. Στον τομέα αυτό, απασχολείται το 54,11% του δυναμικού και παράγεται το 67,10% του αργολικού προϊόντος. Συμβάλει κατά 52,10% στο ετήσιο ακαθόριστο προϊόν του νομού. Ο τριτογενής τομέας αφορά την παροχή υπηρεσιών και βασικές οικονομικές δραστηριότητες του τομέα αυτού είναι το εμπόριο, οι τράπεζες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και ο τουρισμός.

Στη συνέχεια ακολουθεί γράφημα με την ποσοστιαία κατανομή της παραγωγής του νομού Αργολίδας.

Γράφημα 1: Οικονομική δραστηριότητα του Νομού Αργολίδα

Πηγή: Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας .<http://ppel.gov.gr/category/anakinesis/pe-argolidas>. 16/062016

1.1.4. Τουρισμός

Ο Νομός Αργολίδας συγκαταλέγεται μεταξύ των νομών που συγκεντρώνουν τουρισμό μαζικού κυρίως χαρακτήρα. Το εύκρατο μεσογειακό της κλίμα, οι αμμουδερές ακρογιαλιές τις, (53 συνολικά), η πλούσια ιστορία της, η προνομιακή της θέση (λόγω κοντινής απόστασης από την Αθήνα), είναι ένας πόλος έλξης για ντόπιους και ξένους τουρίστες. Με βάση την παραδοχή που επικρατεί ότι αντιστοιχεί μία κλίνη ανά μέτρο αμμόδους παραλίας, η μέγιστη χωρητικότητα της Αργολίδας ανέρχεται σε 25.000 – 30.000 επισκέπτες.

Την μεγαλύτερη κίνηση τουριστών, συγκεντρώνουν οι παραθαλάσσιοι οικισμοί όπως, Ναύπλιο, Τολό, Δρέπανο, Ερμιόνη. Σημαντικός όμως είναι και ο αριθμός των επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους και τα ιστορικά μνημεία που βρίσκονται σε πολλές περιοχές του νομού, (Άργος, Μυκήνες, Τίρυνθα, Επίδαυρος).

Τα μεγαλύτερα ξενοδοχειακά συγκροτήματα βρίσκονται στο Ναύπλιο και την Ερμιόνη, υπάρχουν όμως και καταλύματα σχεδόν σε όλα τα παραθαλάσσια χωριά του νομού.

Ο τουρισμός είναι ο κινητήριος μοχλός του τριτογενούς τομέα στην περιοχή μας. Ο τουριστικός τομέας αποτελεί την οικονομική δραστηριότητα η οποία σχεδιάζεται να στηρίξει την αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας και του νομού, προσφέροντας υπηρεσίες τοπικού χαρακτήρα.

1.1.5. Βιομηχανία

Ο δευτερογενής τομέας είναι αυτός που αφορά την βιομηχανία, την βιοτεχνία, την παραγωγή ενέργειας και νερού, τις κατασκευές και τα ορυχεία. Στην περιοχή μας, ο τομέας αυτός είναι περισσότερο συνδεδεμένος με την αγροτική παραγωγή της εύφορης αργολικής πεδιάδας. Οι περισσότερες βιομηχανικές μονάδες της Αργολίδας, ασχολούνται με τη μεταποίηση και την τυποποίηση αγροτικών προϊόντων, (εργοστάσια κονσερβοποίησης και συσκευασίας φρούτων και λαχανικών), ενώ λειτουργούν και ορισμένες υφαντουργίες, σαπυνοποιίες, κεραμοποιίες κ.α. Σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Αργολίδας έχει και ο ορυκτός της πλούτος, που περιλαμβάνει κυρίως μάρμαρο, μεικτά θειούχα μεταλλεύματα της Ερμιονίδας και μαγγάνιο.

Σε μια αναδρομή στο παρελθόν, βλέπουμε πως από τα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, γίνονται σημαντικές αλλαγές στον βιομηχανικό και βιοτεχνικό τομέα παραγωγής στη μεταπολεμική περίοδο.

Στο Ναύπλιο και την ευρύτερη περιοχή του, καταγράφονται οκτώ βιομηχανίες κονσερβοποίησης, («ΑΒΕΚ» (Μπολάτι), «Δήμητρα» (Κούτσι), «Κύκνος» (Δαλαμανάρα), «Μηναίος Κ.» (Ναύπλιο), «Μηναίος Κ. Υιοί» (Ασίνη), «Ξυλινός Ιωάννης» (Κοφίνι), «Πελαργός» (Ναύπλιο), «Φίλης Ανασ.-Κ.» (Ασίνη)). Τρεις επιχειρήσεις ποτοποιίας, (Αφοι Καρώνη, Κουικόγλου Τρύφων, Πλατής Δημ). Μία υφαντουργική επιχείρηση (Αφοι Γκούμα) και δύο σαπυνοποιίες (Τόμπρας Μενελ., Καλογερόπουλος Δ.). Μετά όμως από μία σοβαρή τάση αποβιομηχανοποίησης, με σημαντικό ρόλο τη μεταφορά του «Κύκνου», το Ναύπλιο θα αρχίσει σιγά – σιγά να διαμορφώνει μία νέα πολιτική και να κατευθύνεται προς τις υπηρεσίες και τον τουρισμό.

Αντίθετα το Άργος διαθέτει ένα πιο βιομηχανικό προφίλ. Στην δεκαετία του '50 καταγράφονται τέσσερα συνεργεία αυτοκινήτων, έξι καροποιεία και τρία σαγματοποιεία. Παράλληλα η βιομηχανική υποδομή είναι πιο εξαπλωμένη σε σχέση με άλλες περιοχές.

Υπήρχαν αρκετά μηχανουργεία όπου το αντικείμενο τους ήταν ο τομέας κατασκευών, π.χ. μηχανές εσωτερικής καύσης.(Λουκά Τζηβελή (Κορίνθου), Ανδρ. Τσεκέ (Δαναού)). Δύο εργοστάσια ζυμαρικών, (Μπιτσαζής – Τσεκρέκος, Μπουλαμάκης Γ). Δύο βυρσοδεψεία (Βόγλης Γ., Χειλαδάκης Κ.), δύο ποτοποιίες (Μαυράκης Β., Οικονόμου Χρ.), ένα εργοστάσιο αεριούχων ποτών (Αφοι Σκαρπίδη), δύο εκκοκκιστήρια βάμβακος (Σαραντόπουλος Ηλ.- Μπόμπος Κ., Τσαγκούρης – Κολύβας), δύο βιομηχανίες πάγου (Καράμπελας, Λέκκας) και οκτώ υφαντουργικές βιομηχανίες («Αργολίς» Γκότσης – Παπαδάκης – Μποβόπουλος, Λαλουκιώτης – Σούπας, Αφοι Μαρίνου, Αθ. Μπόνης, Νάσκος – Ρουσόπουλος – Σκλήρης, Αφοί Παζιώτα, Ρόκας – Τζωρτζόπουλος – Κεληδήνος, Υψηλάντης – Λούκας).

Σε άλλες περιοχές της Αργολίδας, όπως η Ερμιόνη και το Κρανίδι, θα διατηρηθούν για μεγάλο διάστημα οι ταρσανάδες και η ναυπηγοεπισκευαστική τους δραστηριότητα. Σημαντική ήταν επίσης και η προσπάθεια στον τομέα εξόρυξης και μεταλλείων της Ερμιόνης, τις τελευταίες δεκαετίες όμως στην περιοχή παρατηρείται ένας έντονος προσανατολισμός στον τουρισμό.

Στις μέρες μας πλέον οι βιομηχανίες και τα εργοστάσια στην περιοχή είναι πολύ περισσότερα, παρακάτω αναφέρω μερικές βιομηχανικές μονάδες.

- ΕΝΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ (Αναψυκτικά – Χυμοί)
- Κτήμα Σκούρας (Οινοποιείο)
- ΑΡΓΟΛΙΣ (Ελαιόλαδο)
- Το γάλα του Μοριά Σ.ΑΓ.Α.ΠΕΛ. (Γαλακτοκομικά προϊόντα)
- ΑΓΝΟΥΝΤΑ ΕΠΕ (Υδατοκαλλιέργειες εκτρεφόμενων ψαριών που διαθέτουνται νωπά ή απλής ψύξης)
- ΜΗΤΡΟΣΥΛΗΣ Α.Ε. (Συσκευασία – Τυποποίηση αγροτικών προϊόντων)
- ΣΟΥΡΣΟΣ Α.Ε. (Συσκευασία – Τυποποίηση αγροτικών προϊόντων)
- ΤΣΑΜΠΑΣΗΣ Α. Ε. (Προϊόντα υπερψυγμένης ζύμης)
- ΠΕΡΙΚΛΗΣ (Νιφαδοποίηση δημητριακών / ζωοτροφές)
- ΔΗΜΑΣ ΑΕΒΕ (Κατασκευή ηλιακών θερμοσιφώνων)
- ΜΑΡΜΑΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΕΠΕ (Κοπή και κατεργασία λίθων)
- ΑΡΓΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΕΠΕ (Κατασκευή σάκων, τσαντών και χωνιών)

- ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ (Κατασκευή πλαστικών ειδών συσκευασίας)
- ΑΝΑΒΑΛΟΣ ΑΕΒΕ (Βιομηχανία αντλιών)
- Κ.Σ.Ρ (Βιομηχανία αντλιών)
- ΗΦΑΙΣΤΟΣ Α.Ε. (Χυτήρια)

Από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες στην περιοχή μας είναι οι εξής:

ΔΑΝΑΙΣ Α.Ε. (Κονσερβοποιείο). Ιδρύθηκε το έτος 1979 με κύριους στόχους την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την καθιέρωσή της στις πρώτες θέσεις των βιομηχανιών του κλάδου. Αντικείμενο της εταιρείας είναι η παραγωγή κομπόστας βερίκοκου και ροδάκινου.

ΑΣΠΙΣ Α.Ε. (Αναψυκτικά – Χυμοί). Το 1970 ο Κωνσταντίνος Δέδες ίδρυσε την Ασπίς Α.Ε. ως μια μικρή, οικογενειακή επιχείρηση συσκευασίας φρούτων και λαχανικών στο Άργος . Σήμερα, 40 χρόνια μετά, είναι μια από τις μεγαλύτερες εταιρίες χυμών στην Ελλάδα.

Οι περισσότερες όμως βιομηχανικές μονάδες στο σύνολο τους, αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα που επιδεινώνουν τις συνθήκες λειτουργίας τους.

Οι κυριότεροι κλάδοι βιομηχανίας στην Αργολίδα, σύμφωνα πάντα με το βιομηχανικό μητρώο του νομού, είναι:

- Επεξεργασία φρούτων, χυμοποιεία
- Μηχανουργεία, κατασκευή αντλιών
- Παραγωγή πλαστικών σωλήνων, εξαρτημάτων τεχνικών παροχών κλπ.

Πίνακας 2, Κυριότεροι κλάδοι βιομηχανίας στο Νομό Αργολίδας

Κλάδος	Αξία Πωλήσεων (εκ. €)
Βιομηχανία Τροφίμων & Ποτών	69,11
Κατασκευές	36,74
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων με εξαίρεση μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	15,28
Κατασκευή προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	14,08

Πηγή Ιστοσελίδα: Στοιχεία από το Βιομηχανικό Μητρώο του Επιμελητηρίου Αργολίδας.

1.2 Αιγιαλεία

1.2.1 Ιστορικά

Σε αρχαιοτάτη εποχή, σύμφωνα με τον Απολλόδωρο η Αιγιαλεία αποτελούσε όνομα ολόκληρης της Πελοποννήσου. Όμως πιθανότατα οφείλεται στον Αιγιαλέα, τον πρώτο βασιλιά της Σικυώνας. Ο Πausanίας και ο Στράβωνας λένε πως μόνο η Αχαΐα λεγόταν έτσι. Πρώτοι κάτοικοι της Αιγιαλείας ήταν οι Πελασγοί-Αιγιαλείς. Την εποχή του βασιλιά της Αχαΐας, Σελινούντα ήρθαν στην Αιγιαλεία, Ίωνες και ο αρχηγός τους ο Ίων πήρε για σύζυγο του την Ελίκη, κόρη του Σελινούντα και τον διαδέχτηκε. Τους Ίωνες διαδέχτηκαν Αχαιοί που πιεζόμενοι από τους Δωριείς, εγκαταστάθηκαν στη βορειοδυτική περιοχή της Πελοποννήσου που διατηρεί από τότε το όνομα Αχαΐα. Οι βασικές πόλεις και χωριά της Αιγιαλείας είναι το Αίγιο, το Διακόπτο, τα Σελιανίτικα, η Ακράτα, η Αιγείρα, η Ελίκη και η Κερύνεια.

Η πιο πανάρχαιη πόλη είναι το Αίγιο το οποίο σύμφωνα με την παράδοση συνδέεται το όνομα της πόλης με την Αίγα που έθρεψε εκεί το Δία. Χτίστηκε από τους αυτόχθονες Πελασγούς- Αιγιαλείς και υπήρξε κέντρο θρησκευτικού και πολιτικού χαρακτήρα της Αχαϊκής Συμπολιτείας στους ιστορικούς χρόνους.

Εξαιρετική ακμή γνώρισε μετά τη βύθιση της Ελίκης. Με προστάτη τον Ομαγύριο Δία στο ναό του οποίου γινόταν οι συνελεύσεις, αρχίζει να παρακμάζει μετά την κατάληψη από τους Ρωμαίους το 146 π.Χ.

Αργότερα δέχεται και τις επιδρομές βαρβαρικών φυλών. Στον Μεσαίωνα μετονομάζεται σε Βοστίτσα, το καταλαμβάνουν διαδοχικά, εναλλακτικά οι Νορμανδοί, Βενετοί, οι Φράγκοι και οι Τούρκοι και το 1769 το καταστρέφουν οι Τουρκαλβανοί επειδή οι κάτοικοί του έλαβαν μέρος στην επανάσταση (Ορλωφικά). Στις 26 Ιανουαρίου 1821 συνήλθαν εκεί οι πρόκριτοι Αιγίου, Πάτρας και Καλαβρύτων (Συνέλευση της Βοστίτσας) και έλαβαν αποφάσεις για την έναρξη της επανάστασης. Το 1821 πυρπολήθηκε 2 φορές από το Μουσταφά Μπέη και το 1826 καταστράφηκε από τον Ιμπραήμ⁴.

⁴Εγκυκλοπαίδεια ΔΟΜΗ 1996, ΤΟΜΟΣ 2, σελ. 116-117

1.2.2 Γεωγραφικά

Η Αιγιαλεία αποτελεί επαρχία του νομού Αχαΐας και ανήκει στο βορειοανατολικό τμήμα του νομού. Ως πρωτεύουσα της έχει οριστεί το Αίγιο. Είναι ένας μεγάλος παράλιος οικισμός και βρίσκεται κτισμένο στην παραλία του Κορινθιακού κόλπου. Συνδέεται με την Πάτρα, την Κόρινθο και την Αθήνα με αυτοκινητόδρομο και με σιδηροδρομική γραμμή μέχρι που το 2007 διεκόπει η γραμμή⁵.

1.2.3 Δημογραφικά

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο Δήμος Αιγιαλείας έχει 49.872 κατοίκους. Πιο αναλυτικά ο Δήμος Αιγιαλείας περιλαμβάνει⁶:

Την Δημοτική Ενότητα Αιγίου: 26.523

Την Δημοτική Ενότητα Αιγείρας: 2.626

Την Δημοτική Ενότητα Ακράτας: 4.747

Την Δημοτική Ενότητα Διακοπτού: 6.429

Την Δημοτική Ενότητα Ερινεού: 3.236

Την Δημοτική Ενότητα Συμπολιτείας: 6.311

1.2.4 Τουρισμός

Η Αιγιαλεία μπορεί να γίνει τόπος προσέλκυσης τουρισμού, τόσο θερινού λόγω των αμέτρητων παραλιών της, όσο και χειμερινού λόγω του χιονοδρομικού κέντρου των Καλαβρύτων. Οι αμέτρητες φυσικές ομορφιές του τόπου μας μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης και αλλοδαπών τουριστών. Ο Κορινθιακός κόλπος με τα καταγάλανα νερά, τις γαλαζοπράσινες παραλίες αγκαλιάζει τις ακτές της Αιγιαλείας. Έτσι το βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι ο μεγάλος αριθμός από παραλίες, καθώς τα περισσότερα χωριά και πόλεις της περιοχής είναι παραθαλάσσια. Στην περιοχή θα βρείτε τέλος, ένα μεγάλο αριθμό από ξενοδοχεία, δωμάτια, bungalows, bars, clubs και εστιατόρια⁷.

⁵ <http://www.ypodomes.com>

⁶ www.aigialeia.gov.gr

⁷ www.aigialeia.gov.gr

1.2.5 Βιομηχανία

Η ανάπτυξη της βιομηχανίας και των εργοστασίων γίνεται εμφανής στην περιοχή του Αιγίου από το 1927 έως και σήμερα.

Χαρτοποιία Αιγίου: Η μεγαλύτερη κτιριακή εγκατάσταση στην Αιγιαλεία μέχρι και σήμερα είναι αδιαμφισβήτητα το συγκρότημα της παλαιάς τότε Χαρτοποιίας Αιγίου. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις σχεδιάστηκαν από Σουηδούς αρχιτέκτονες ενώ η τοποθέτηση των μηχανημάτων και του απαραίτητου εξοπλισμού, πραγματοποιήθηκε από Νορβηγούς και Σουηδούς εφαρμοστές. Η λειτουργία της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρία Χαρτοποιίας Α.Ε εκτείνεται σε 3 περιόδους, την πρώτη και αρχική περίοδο (1925-1930), τη δεύτερη και σημαντικότερη περίοδο (1930-1960) και την Τρίτη περίοδο παρακμής (1960-1991) μέχρι και το οριστικό κλείσιμο το 1991 παρά τις προσπάθειες ανάκαμψης⁸.

Η Coca-Cola Τρία Έψιλον: Δραστηριοποιείται από το 1989 στο Αίγιο, συμπληρώνοντας φέτος 26 χρόνια επιτυχημένης λειτουργίας. Το εργοστάσιο του Αιγίου αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες της περιοχής και αυτό γιατί εκτός από τις θέσεις εργασίας σε διάφορους τομείς παραγωγής, η Coca-Cola Τρία Έψιλον στηρίζει σημαντικά όχι μόνο την οικονομία της Αχαΐας, αλλά και της Πελοποννήσου γενικότερα, καθώς για την παραγωγή των προϊόντων της συνεργάζεται με τοπικούς προμηθευτές πρώτων υλών⁹.

Τα κύρια προϊόντα της Coca-Cola Τρία Έψιλον είναι:

- Φυσικό μεταλλικό νερό ΑΥΡΑ
- Φυσικό μεταλλικό νερό ΑΥΡΑ Bloom
- Φυσικό μεταλλικό νερό ΑΥΡΑ Active Cap

Η εταιρία **Cavino:** Ιδρύθηκε το 1958 στην πόλη του Αιγίου με σκοπό την αμπελοκαλλιέργεια και οινοποίηση. Στην ελληνική αγορά οι πωλήσεις οίνων στις μεγάλες αλυσίδες supermarkets και τα συμβόλαια συνεργασίας με αλυσίδες ξενοδοχείων δημιουργούν προοπτικές ανάπτυξης. Εξάγει σε 16 χώρες όπως ΕΕ, Η.Π.Α, Ρωσία κτλ, ενώ το ποσοστό εξαγωγών ανέρχεται στο 70% του ετήσιου κύκλου εργασιών της. Στην εταιρία ανήκουν 2 οινοποιία στο Αίγιο και στα Καλάβρυτα και ένα αποστακτήριο. Τα προϊόντα που παράγει είναι: Ρετσίνα- Ημίγλυκος- Μαυροδάφνη- Σάμος- Νεμέα- Αγιωρίτικο- Νάουσα- Ξυνόμαυρο- Μοσχοφίλερο Μαντινείας-Ροδίτης Πάτρας, Syran-Merlot και οι 3

⁸ Άρθρο από ηλεκτρονική εφημερίδα protionline.gr «Εργοστάσιο φάντασμα, 24/07/2015», <http://protionline.gr/2015/07/ergostasio-fantasma>

⁹ www.coca-colahellenic.gr

οίνοι του Μέγα Σπηλαίου Καλαβρύτων συμπληρώνουν ένα εξαιρετικό πρόγραμμα κρασιών¹⁰.

Η εταιρία **Super Beton Αιγίου Α.Ε:** Ιδρύθηκε το 1982 προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες της ευρύτερης περιοχής του Αιγίου, σε ποιοτικό σκυρόδεμα¹¹.

Τα **Αχαϊκά Πλαστικά ΑΕΒΕ:** Δημιουργήθηκαν το 1984 από τη συγχώνευση των παρακάτω εταιριών:

- Αφοί Θανασούλιας Ο.Ε (Έτος ίδρυσης 1960)
- Θανασούλια και Υιοί (Έτος ίδρυσης 1956)
- Ι.Θανασούλιας Ο.Ε (Έτος ίδρυσης 1965)

Ο όμιλος διαθέτει 3 παραγωγικές μονάδες, η πρώτη βρίσκεται στο Αίγιο όπου είναι και τα κεντρικά γραφεία της εταιρίας και οι άλλες είναι στη Βόρεια Ελλάδα στην Κομοτηνή¹².

Η εταιρία **Καλλιμάνης:** Ιδρύθηκε το 1956 στη πόλη του Αιγίου. Η δημιουργικότητα και η προσήλωση οδήγησαν την εταιρία να μετρά πάνω από μισό αιώνα γνώσης και εξειδίκευσης στον κλάδο κατεψυγμένων προϊόντων¹³.

Η Ελληνική Βιομηχανία Όπλων: Υπήρχε ο κύριος κατασκευαστής οπλών στην Ελλάδα. Το 1976 ιδρύεται και εργοστάσιο στο Αίγιο. Από το 2004 συγχωνεύτηκε με την ΠΥΡΚΑΛ σχηματίζοντας ΕΑΣ σε μια προσπάθεια της ελληνικής πολιτείας για τον καλύτερο έλεγχο και την διαχείριση αυτού του τομέα της αμυντικής βιομηχανίας της χώρας.

Οι κυριότερες εξαγωγές της είναι: τουφέκια (στρατιωτικής και μη στρατιωτικής χρήσης), πολυβόλα, πιστόλια, εκρηκτικά, όλμους, εκτοξευτήρες ρουκετών, νάρκες, χειροβομβίδες, μεταλλικά μέρη αεροσκαφών καθώς και εξειδικευμένα μηχανήματα, εργαλεία, αλεξίσφαιρα γιλέκα και ενισχυμένα πλαστικά¹⁴.

¹⁰ <http://expohellas.analyst.gr/hall/b-wines-cavino-oz/>

¹¹ <http://super-beton.gr/profil.htm> ή <http://www.basilakopoulos-superbeton.gr>

¹² <http://achaika.com/index.php/gr>

¹³ <http://www.kallimanis.gr>

¹⁴ <http://www.ellinikos-stratos.com>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ

2.1 Αγροτικός τομέας Αργολίδας

Ο αγροτικός τομέας στην Αργολίδα είναι εξαιρετικά σημαντικός και παρουσιάζει σημαντική δυναμική με προοπτικές ανάπτυξης. Τα τοπικά αγροτικά προϊόντα είναι υψηλής ποιότητας και οι κλιματικές συνθήκες ευνοούν την πρόωμη παραγωγή, τα δύο αυτά στοιχεία αποτελούν σημαντικό πλεονέκτημα στην προώθηση των προϊόντων. Ο αγροτικός τομέας παραμένει η «κινητήρια δύναμη» της τοπικής οικονομίας, ιδίως δε αν ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες διασύνδεσης και οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

2.1.1. Φυτική Παραγωγή

Η εύφορη πεδιάδα της Αργολίδας είναι μία από τις πιο παραγωγικές περιοχές της χώρας και φημίζεται για τα κηπουρικά της προϊόντα και τα εσπεριδοειδή. Η πλούσια γεωργική παραγωγή της συνδυάζεται με παράλληλη ανάπτυξη της βιομηχανίας επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων.

Με την γεωργία ασχολούνται 16.100 οικογένειες, το 77% ασχολείται καθαρά με την γεωργία, ενώ το 23% έχουν την γεωργία ως δεύτερο επάγγελμα. Οι περισσότερες αγροτικές εκτάσεις του νομού καταλαμβάνονται από δενδρώδης καλλιέργειες οι οποίες αυξάνονται διαχρονικά και κυριαρχούνται από ελιές και εσπεριδοειδή.

Η καλλιεργούμενη έκταση του νομού ανέρχεται σε 720.000 στρέμματα περίπου, εκ των οποίων 250.00 στρέμματα είναι αρδευόμενα. Η μέση έκταση γεωργικής εκμετάλλευσης κυμαίνεται από 60 στρέμματα στις πεδινές περιοχές μέχρι 40 στρέμματα στις ορεινές, με μέσο μέγεθος για ολόκληρο το νομό τα 50 στρέμματα.

Το 50% της πανελλαδικής δενδροκαλλιέργειας εσπεριδοειδών, ευδοκιμεί στην Αργολίδα με δένδρα που μετρούν έναν αιώνα ζωής. Σημαντική επίσης παραγωγή υπάρχει σε ελιές, βερικοκιές, καπνά και κηπευτικά. Επίσης όσον αφορά τις βιολογικές καλλιέργειες, έχουμε μία ταχύτατη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, με βασικά προϊόντα το λάδι, τα εσπεριδοειδή, το ρόδι, τα αμπέλια και διάφορα άλλα.¹⁵

Στους πίνακες 3 και 4, αλλά και στο γράφημα 2, παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τις καλλιέργειες στον νομό.

¹⁵ Πηγή: Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας .<http://ppel.gov.gr/category/anakinosis/pe-argolidas>. 16/062016

Πίνακας 3, Αριθμός εκμεταλλεύσεων κατά είδος καλλιέργειας νομού Αργολίδα

ΕΤΟΣ	2011	2001	2011 / 2001 %
ΕΤΗΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	4.360	4.394	-0,77%
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	15.150	15.121	+0,19%
ΑΜΠΕΛΟΙ - ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΟΙ	980	989	-0,91%
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	5.157	5.015	+2,75%

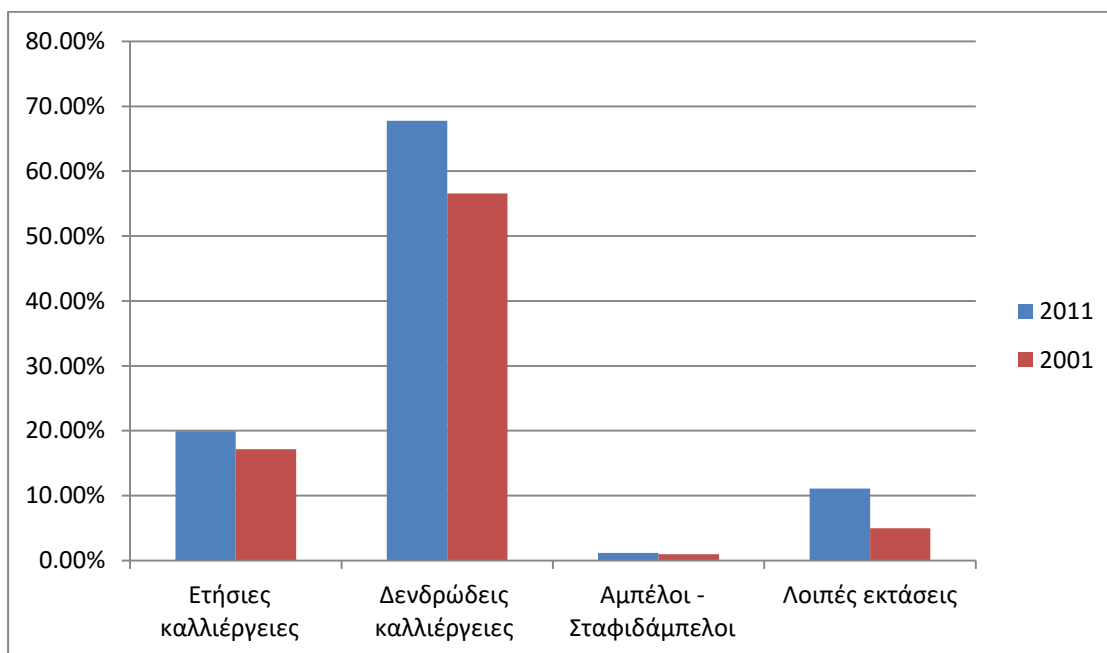
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. (Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας) 2001,2011.<http://www.statistics.gr/>. 17/06/2016)

Πίνακας 4, Εκτάσεις (σε στρέμματα) κατά είδος καλλιέργειας Νομού Αργολίδα

ΕΤΟΣ	2011	2001	2011 / 2001 %
ΕΤΗΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	120.400	120.476	-0,6%
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	396.970	397.235	-0,07%
ΑΜΠΕΛΟΙ - ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΟΙ	6.654	6.967	-0,09%
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	30.448	34.878	-11,54%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. (Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας) 2001-2011. [http:// www.statistics.gr](http://www.statistics.gr/) /17/06/2016

Γράφημα 1, Καλλιεργούμενες εκτάσεις Νομού Αργολίδας ως ποσοστό επί του συνόλου

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. (Απογραφή Γεωργίας-Κτηνοτροφίας) 2001-2011.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η βασικότερη γεωργική δραστηριότητα της Αργολίδας είναι η καλλιέργεια εσπεριδοειδών, πορτοκαλιών και μανταρινιών κυρίως. Οι εξαγωγές εσπεριδοειδών του νομού αντιπροσωπεύουν το 50% των εξαγωγών της χώρας. Οι κυριότερες αγορές οι οποίες απορροφούν τα ελληνικά πορτοκάλια είναι η Γερμανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Ουγγαρία. Η μεγαλύτερη αγορά παραμένει κατά παράδοση η Γερμανία με μερίδιο περίπου 30%, τα Βαλκάνια απορροφούν το ίδιο ποσοστό και η κεντρική Ευρώπη, περίπου το 40%. Μικρές ποσότητες κατευθύνονται προς Αγγλία και Ιρλανδία, ανερχόμενη αγορά είναι οι χώρες τις Σκανδιναβίας και είναι σχεδόν αδύνατη η είσοδος του ελληνικού πορτοκαλιού σε Ισπανία, Ιταλία και Γαλλία. Στη Ρωσία κυριαρχούν χώρες όπως η Τουρκία και η Αίγυπτος των οποίων οι εξαγωγές μετρούνται σε δολάρια.

2.1.2. Ζωική παραγωγή

Η Ζωική παραγωγή (Κτηνοτροφία) είναι ο δεύτερος μετά τη Φυτική παραγωγή, σημαντικός κλάδος της Γεωργικής παραγωγής στη χώρα μας. Ζωική Παραγωγή είναι η επιστήμη που ασχολείται με τους σύγχρονους τρόπους γενετικής βελτίωσης, διατροφής, υγιεινής διαβίωσης και διαχείρισης των χερσαίων και υδρόβιων παραγωγικών οργανισμών με σκοπό την παραγωγή ζωικών προϊόντων ποιότητας που καλύπτουν βασικές ανάγκες του ανθρώπου.

Η ζωική παραγωγή περιλαμβάνει τους κλάδους:

- Βοοτροφίας (αγελάδες γαλακτοπαραγωγής και κρεατοπαραγωγής, μοσχάρια, ταύροι, βουβάλια)
- Αιγοπροβατοτροφίας (πρόβατα, αίγες)
- Χοιροτροφίας (χοιρομητέρες, χοιρίδια, κάπροι)
- Πτηνοτροφία (όρνιθες αυγοπαραγωγής, κοτόπουλα, κρεατοπαραγωγής, πάπιες, χήνες, ινδιάνοι, ορτύκια, στρουθοκάμηλοι, φασιανοί κ.λπ.)
- Κονικλοτροφία (κουνέλια)
- Γουνοφόρων ζώων (κάστορες, σινσιλά κ.λπ.)
- Μελισσοκομίας (μέλισσες)
- Σηροτροφίας (μεταξοσκώληκες)
- Υδατοκαλλιεργειών (ιχθείς, οστρακοειδή, μαλάκια κ.λπ.)

Επίσης περιλαμβάνει την εκτροφή σαλιγκαριών και μόνοπλων.

Η συμμετοχή της κτηνοτροφίας στο συνολικό ακαθόριστο γεωργοκτηνοτροφικό εισόδημα του νομού είναι 15,51% περίπου. Όσον αφορά την κτηνοτροφική παραγωγή, έχουμε την πρώτη θέση στην εκτροφή προβάτων και κουνελιών σε όλη την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Σημαντική είναι και η αύξηση της μελισσοκομίας όπου καταλαμβάνουμε την δεύτερη θέση στην Περιφέρεια. Στην συνέχεια, παραθέτω έναν πίνακα με την ζωική παραγωγή του νομού.

Πίνακας 5, Ζωική Παραγωγή Αργολίδας

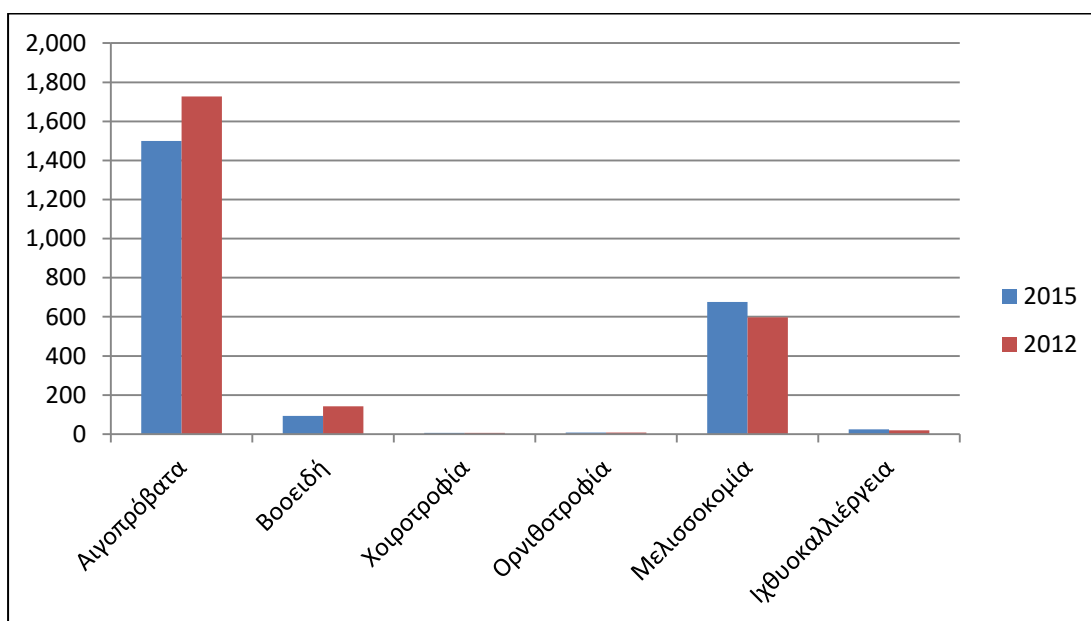
ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΟΜΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	
ΒΟΟΕΙΔΗ	1.323
ΠΡΟΒΑΤΑ	140.125
ΑΙΓΕΣ	96.447
ΧΟΙΡΟΙ	9.280
ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ	165.570
ΚΟΥΝΕΛΙΑ	38.800
ΚΥΨΕΛΕΣ	52.657

Πηγή: Διεύθυνση Αγροτικής Στατιστικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι εκμεταλλεύσεις όμως μέσα σε μια τριετία, παρουσιάζουν πτώση και ο προβληματισμός είναι έντονος στην κτηνοτροφία. Ο αριθμός εκμεταλλεύσεων των αιγοπροβάτων όπως φαίνεται και στο γράφημα 3, το 2012 ήταν 1.727 και το 2015 υποχώρησε στις

1.500. Η μείωση κατά 227 εκμεταλλεύσεις σε αιγοπρόβατα είναι αποτέλεσμα της ραγδαίας αύξησης του κόστους παραγωγής, που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια. Πτώση υπήρξε και στα βοοειδή όπου το 2012 ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων ήταν 142, ενώ το 2015 υποχώρησε στις 93. Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων στην χοιροτροφία παραμένει ο ίδιος, μόλις 7, όπως το ίδιο σταθερός είναι και στα ορνιθοτροφία που παραμένει στις 8 επιχειρήσεις. Αίσθηση προκαλεί ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων τόσο στην μελισσοκομία, από 597 το 2012 σε 676 το 2015, όσο και στις ιχθυοκαλλιέργειες που από 19 το 2012 αυξήθηκαν στις 24.

Γράφημα 2, Αριθμός εκμεταλλεύσεων στην κτηνοτροφία.

Πηγή: <http://ebooks.edu.gr> 14/06/2016

Η συμμετοχή της αλιείας στο συνολικό ακαθόριστο εισόδημα είναι 13%. Ο νομός Αργολίδας συγκεντρώνει το 50% της συνολικής ακαθάριστης αξίας της αλιευτικής παραγωγής της Περιφέρειας. Η αλιευτική παραγωγή του νομού προέρχεται από την ελεύθερη αλιεία, τις λιμνοθάλασσες και τις ιχθυοκαλλιέργειες. Η παραγωγή αυτή ανέρχεται στους 9.500 τόνους περίπου ετησίως.

2.1.3. Μονάδες μεταποίησης

Η μεταποίηση ενός πρωτογενούς αγροτικού προϊόντος χαρακτηρίζεται το σύνολο των χειρισμών και επεμβάσεων μετά τη συγκομιδή του, που έχει ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της αρχικής μορφής του και τη δημιουργία ενός δευτερογενούς προϊόντος. Ανάλογα με το βαθμό και το είδος της διαφοροποίησης του αρχικού προϊόντος, το δευ-

τερογενές προϊόν διαφέρει από πλευράς μορφής, σύστασης, χρησιμότητας, φθαρτότητας και αξίας ως προς το βάρος και τον όγκο του.

Η συσκευασία είναι σημαντική στην μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων. Η πρώτη επαφή του καταναλωτή με το προϊόν γίνεται μέσω της συσκευασίας και θα πρέπει να τον προσελκύσει και να τον ενημερώσει για το περιεχόμενο της με εύκολο τρόπο. Με την καλή και προσεγμένη συσκευασία, ο καταναλωτής διάκειται ευνοϊκότερα ως προς την ποιότητα του προϊόντος.

Στην Αργολίδα οι περισσότερες μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, είναι τα συσκευαστήρια και τα χυμοποιεία. Αρκετές είναι οι μονάδες τυποποίησης ελαιολάδου, τα οινοποιεία αλλά και οι βιομηχανίες γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων.

2.2 Αγροτικός τομέας στην Αιγιαλεία

Η κρίση επέφερε δραματικές επιπτώσεις, προκάλεσε την ανάγκη ο αγροτικός κόσμος να πορευθεί σε βιώσιμη κατεύθυνση.

Ο αγροτικός τομέας αποτελεί για την Αιγιαλεία πολύ σημαντική δραστηριότητα. «Μεγάλο μέρος της παράγεται από τον πρωτογενή τομέα, τώρα που υπάρχουν σημάδια ότι ο κατήφορος σταμάτησε, πρέπει να προχωρήσει», υπογραμμίζει ο δημοτικός σύμβουλος της Αιγιαλείας σε συνέντευξή του.

Ο αγροτικός τομέας της Αιγιαλείας διακρίνεται σε 3 κατηγορίες: στη Φυτική παραγωγή, στη Ζωική παραγωγή και στις μονάδες μεταποίησης προϊόντων. Παρακάτω γίνεται μια αναφορά στις 3 παραπάνω κατηγορίες.

2.2.1 Φυτική Παραγωγή

Στο Δήμο Αιγιαλείας οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι: η ελιά (70.381 στρέμματα), η σταφίδα (41.501,6 στρέμματα), το αμπέλι (9.272,4 στρέμματα) και τα εσπεριδοειδή (5.7225,4 στρέμματα). Ακολουθούν σε μικρότερες αλλά σημαντικές εκτάσεις οι καλλιέργειες των λοιπών σιτηρών (1.528,6 στρέμματα), των καρπών με κέλυφος (843,2 στρέμματα) και των δενδρώδων καλλιεργειών (632,8 στρέμματα). Μικρές εκτάσεις καταγράφονται σε καλλιέργειες όπως το σκληρό σιτάρι, τα κηπευτικά, ο αραβόσιτος, οι ζωοτροφές, οι ανθοκομικές καλλιέργειες, τα οσπριοειδή κ.τ.λ. Παρακάτω ακολουθούν ο πίνακας 6 των συγκριτικών στοιχείων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και το διάγραμμα 1 της κατανομής των κυριότερων καλλιεργειών στο Δήμο Αιγιαλείας¹⁶.

¹⁶ file:///C:/Users/anna-maria/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/3F7HJBAD/1326_kalliergitiko_plano_pde_v2015.pdf

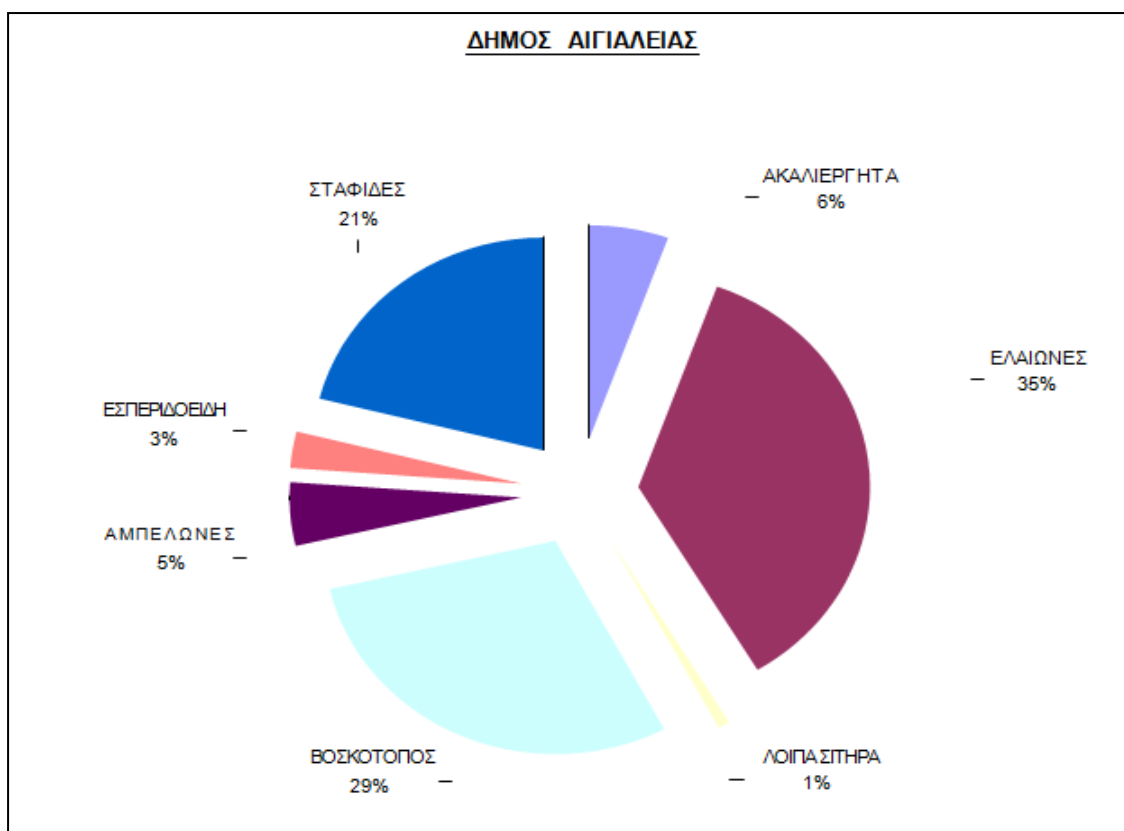
Πίνακας 6, Συγκεντρωτικά στοιχεία γεωργικών εκμεταλλεύσεων Δήμου Αιγιαλείας

ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	
ΕΙΔΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)
ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ	374,9
ΑΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΑ	10.847,8
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	80,9
ΕΛΑΙΩΝΕΣ	70.381,1
ΛΟΠΑ ΣΙΤΗΡΑ	1.528,6
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ	202,7
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	133,2
ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ	56.944,2
ΚΑΡΠΟΙ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ	843,2
ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ	9.272,4
ΦΥΤΩΡΙΑ	6,9
ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	632,8
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	5.579,4
ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	4,0
ΝΤΟΜΑΤΕΣ ΠΡΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	9,5
ΟΣΠΡΙΟΕΙΔΗ	24,6
ΛΟΠΑ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	146,0
ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΠΕ	6,1
ΑΝΘΟΚΟΜΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	46,0
ΣΤΑΦΙΔΕΣ	41.501,6
ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	450,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (στρ.)	199.015,9

Πηγή: Καλλιεργητικό Πλάνο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας¹⁷

¹⁷ _file:///C:/Users/anna-maria/AppData/Local/Microsoft/Windows/InetCache /IE/3F7HJBAD/
1326_kalliergitiko_plano_pde_v2015.pdf

Γράφημα 3, Κατανομή των κυριότερων καλλιεργειών στο Δήμο Αιγιαλείας.

Πηγή: Καλλιεργητικό Πλάνο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

2.2.2 Ζωική Παραγωγή

Ο τομέας της κτηνοτροφίας στο Δήμο Αιγιαλείας αποτελεί μια βασική συνιστώσα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου. Η Ζωική παραγωγή περιλαμβάνει, κυρίως την παραγωγή κρέατος και γαλακτοκομικών –τυροκομικών προϊόντων, είδη ψαριών και μελιού.

Οι εκμεταλλεύσεις των αιγοπροβάτων αγγίζουν τις 363 είναι μικτής παραγωγικής ενσταβλισμένες και αγελαίες. Το χαρακτηριστικό αυτών των εκμεταλλεύσεων είναι ότι είναι συνήθως μικρές σε μέγεθος και στοχεύουν στην παραγωγή γάλακτος το οποίο οδηγείται προς τυροκόμιση από τα τυροκομεία της περιοχής και στο κρέας των αμνοερίφων. Οι φυλές που κυριαρχούν είναι κυρίως η Μυτηλινή, τα Χιώτικα και τα Καραμάνικα. Χαρακτηριστικό αυτών των φυλών είναι Οι μέτριες σχετικά αποδόσεις, όσον αφορά τη γαλακτοπαραγωγή, το δείκτη πολυδυμίας και την κρεοπαραγωγική ικανότητα, αλλά ταυτόχρονα και η πολύ καλή προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες της τοπογεωγραφίας της περιοχής και η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Η βοοτροφία του Δήμου Αιγιαλείας διαχωρίζεται σε δύο κύριες κατηγορίες :i)την εντατική ενσταβλισμένη βοοτροφία, με κυρίως γαλακτοπαραγωγική αλλά και κρεοπαραγωγική κατεύθυνση (φυλή κυρίως Holstein –Frisian) στην ορεινή περιοχή της Αιγιαλείας και ii)την αγελαία κτηνοτροφία κυρίως στις ορεινές περιοχές, με σκοπό την κρεοπαραγωγή.

Τέλος, οι περίπου 25 χοιροτροφικές μονάδες ,εξαιρώντας τις περίπου 15 ενσταβλισμένες μονάδες εντατικής εκτροφής και οι υπόλοιπες προορίζονται για κρεατοπαραγωγής. Η χοιροτροφία δεν έχει αξιόλογη ανάπτυξη στον Δήμο Αιγιαλείας και αυτό αποδεικνύεται από τον αριθμό των χοιροτροφικών μονάδων.

Ο Δήμος Αιγιαλείας συγκεντρώνει το 25% της συνολικής ακαθάριστης αξίας της αλιευτικής παραγωγής της Περιφέρειας. Η αλιευτική παραγωγή του Δήμου Αιγιαλείας προέρχεται από την ελεύθερη αλιεία και από μονάδες υδατοκαλλιέργειας. Στο Δήμο Αιγιαλείας μόνο μία είναι η υδατοκαλλιεργητική μονάδα ενώ σε κάθε μονάδα απασχολούνται 1-2 άτομα πέραν των ιδιοκτητών.

Στη θέση “Ποτάμι” Κοινότητας Περιστεράς Δ. Ακράτας Ν. Αχαΐας λειτουργεί μονάδα πεστροφοκαλλιέργειας, ιδιοκτησίας Γ. Κουτρούλη. Η παραγωγή της μονάδας τα τελευταία χρόνια ανέρχεται περίπου σε 20 τόνους πέστροφα.

Η μελισσοκομία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της πρωτογενούς παραγωγής για τη Χώρα μας. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ,στον κλάδο της μελισσοκομίας υπάρχουν περίπου 24.580εκμεταλλεύσεις.Απ’ αυτές μόνον οι 3.000, περίπου 12% του συνόλου, μπορούν να χαρακτηριστούν ως επαγγελματικές. Οι επαγγελματίες μελισσοκόμοι κατέχουν περίπου 400.000 κυψέλες δηλαδή το 29% του συνολικού αριθμού των κυψελών. Ο συνολικός αριθμός κυψελών στη χώρα μας, ανέρχεται σε 1.380.000 περίπου.

Παράγονται, πανελλαδικά κατά μέσο όρο περίπου 12.000 τόνοι μέλι το χρόνο. Η μέση ετήσια απόδοση ανά μελίτσι είναι 8,7κιά. Θεωρείται χαμηλή αλλά υπάρχουν περιθώρια αύξησή της. Πρέπει να σημειώσουμε ότι παρουσιάζονται μεγάλες διακυμάνσεις στη παραγωγή μελιού ανά μελίτσι, γεγονός το οποίο οφείλεται στη μη σωστή εκτροφή των μελισσοσμηγών και σε άλλους παράγοντες. Στη χώρα μας καταναλώνονται περίπου κατά μέσο όρο 16.000 τόνοι μέλι το χρόνο. Απ’ αυτούς κάθε χρόνο οι 4.000 τόνοι εισάγονται από διάφορες χώρες. Παρουσιάζει λοιπόν αυτάρκεια σε ποσοστό 75%περίπου.

Δεδομένης της ελλειμματικότητας στο μέλι, τόσο στην Ελλάδα ως και την Ε.Ε., υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης του κλάδου της μελισσοκομίας στη χώρα μας.

Ακόμη, πρέπει να τονισθεί ότι η ποιότητα του ελληνικού μελιού είναι ανώτερη λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών παραγωγής του (χλωρίδα, κλίμα, έδαφος)σε σύγκριση με άλλες χώρες. Έτσι το ελληνικό μέλι είναι περιζήτητο και οι δυνατότητες αύξησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων γι' αυτό και για τα υπόλοιπα μελισσοκομικά προϊόντα είναι πολύ μεγάλες.

Στο Δήμο Αιγιαλείας η μελισσοκομία ασκείται από παραγωγούς όλων ορεινών περιοχών και λιγότερο των πεδινών.

Καθώς η διάρκεια ζωής του εντόμου ποικίλει στην περίοδο του έτους και εξαρτάται από τις εποχές και τη δραστηριότητά του(πχ .αν εργάζεται πολύ ,τότε ζει λιγότερο)το γεγονός αυτό δίνει μεγάλο εύρος στον πληθυσμό των μελισσοσμηνών στη διάρκεια του έτους το οποίο υπολογίζεται σε150 έως 600κυψέλες από15περίπου ενεργούς μελισσοκόμους(κατά κύριο επάγγελμα και μη) με τάσεις ανόδου.

Πίνακας 7, Κατανομή των απασχολούμενων της μελισσοκομίας του Δήμου Αιγιαλείας.

	ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ	ΚΥΨΕΛΕΣ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	15	600
ΜΗ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	75	4.500
ΣΥΝΟΛΑ	90	5.100

Πηγή: Καλλιεργητικό Πλάνο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Γράφημα 4, Κατανομή του αριθμού των απασχολούμενων στην μελισσοκομία στο Δήμο Αιγιαλείας.

Πηγή: Καλλιερητικό Πλάνο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας¹⁸

2.2.3 Μονάδες Μεταποιητικές

Στην Αιγιαλεία, καλλιεργούνται και παράγονται εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα. Η Παναγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών διαθέτει τρία εργοστάσια μεταποίησης προϊόντων ελαιόλαδου, σταφίδας και εσπεριδοειδών (πορτοκαλιών, λεμονιών). Το πρώτο εργοστάσιο είναι ένα σύγχρονο συσκευαστήριο με ψυκτικούς θαλάμους, γραμμή διαλογής και συσκευασίας καθώς και αυτόματες γραμμές συσκευασίας σε δίχτυ και gir-sec. Το εργοστάσιο της Παναγιαλείου Ένωσης Συνεταιρισμών Αιγίου επεξεργάζεται και ελαιόλαδο αφού συγκεντρώνεται σε ανοξείδωτες δεξαμενές σε ειδικά μονωμένο και στεγασμένο χώρο. Και το τρίτο εργοστάσιο που εξειδικεύεται στην διαδικασία της επεξεργασίας και συσκευασίας της σταφίδας. Ειδικοί απορροφητήρες απορρίπτουν και απομακρύνουν τις κόκκινες ρώγες, τα τσίγγανα και οτιδήποτε άλλο βλαβερό. Στη συνέχεια, η σταφίδα πλένεται, απομिशώνεται και περνά από τους laser και x-

¹⁸ file:///C:/Users/anna-maria/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/3F7HJBAD/1326_kalliergitiko_plano_pde_v2015.pdf

ray διαλογείς. Το επόμενο στάδιο είναι της διαλογής και η συσκευασία σε χαρτοκιβώτια περνώντας από μεταλλικούς ανιχνευτές.¹⁹

Επίσης, το εργοστάσιο «ΚΡΙΝΟΣ» το οποίο βρίσκεται στη πόλη του Αιγίου παράγει και εμφιαλώνει αναψυκτικά, φυσικό μεταλλικό νερό, ούζο, ειδικά αλκοολούχα ποτά και λικέρ. Μέσα σε ένα στεγασμένο χώρο εμφιαλωτηρίου με πλήρης καθετοποιημένες γραμμές παράγωγης με ταχύτητα 15.000 φιάλες/ώρα.²⁰

Η εταιρία «Τρίψας Α.Ε» επεξεργάζεται, τυποποιεί προϊόντα ελιάς όλων των τύπων (καλαμών-μαύρες-πράσινες-θρούμπες - ξανθές – γεμιστές – μαριναρισμένες - ανάμεικτες).²¹

Το εργοστάσιο «ΑΥΡΑ» στεγάζεται στο Αίγιο όπου παράγει και εμφιαλώνει ανθρακούχα και μη ανθρακούχα αναψυκτικά, χυμούς, νερό, αθλητικά και ενεργειακά ποτά, τσάι, snacks καθώς και καφέ.²²

Το εργοστάσιο «Κλωνής» δραστηριοποιείται στο Αίγιο από το 1920, επεξεργάζεται και συσκευάζει γλυκά όπως (του κουταλιού-φρούτα γλωσσά-μαρμελάδες-συμπυκνωμένους χυμούς-σιρόπια για παγωτά).²³

2.3 Προβλήματα αγροτικού τομέα σε Αργολίδα και σε Αιγιαλεία

2.3.1 Γενικότερα προβλήματα στην Αργολίδα

Στην Αργολίδα αλλά και στις περισσότερες περιοχές της χώρας μας ο μέσος όρος ηλικίας των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα είναι άνω των σαράντα. Μέρα με την μέρα το όριο ηλικίας αυξάνεται σημαντικά μιας και όλο περισσότερο οι νέοι αποφεύγουν να έχουν ως κύριο τους επάγγελμα την γεωργία κτηνοτροφία και στρέφονται σε άλλες παραγωγικές δραστηριότητες.

Διαχρονικά στον πρωτογενή τομέα παρατηρείται γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, αν και την τελευταία περίοδο παρατηρείται μία τάση αναστροφής αυτού του κλίματος. Οι πιθανοί λόγοι για τους οποίους παρατηρείται γενικά συρρίκνωση του πρωτογενή τομέα σε σχέση με τους άλλους τομείς και γενικά έντονη γήρανση των

¹⁹ http://www.pesunion.gr/prod_korepex.html, 21/05/2016

²⁰ <http://www.Krinos.gr>, 21/05/2016

²¹ Απόσπασμα από blog Απόσπασμα από το blog «Ερύμανθος Κοινοφελής Εργασία Αίγιο» (2012), (http://erymanthos-k-e-aigio.blogspot.gr/2012/11/blog-post_20.html), 21/05/2016

²² www.coca-colahellenic.gr, 21/05/2016

²³ <http://klonis.free.fr/kkloni.gr2014/html/glykakout.html>, 21/05/2016

εργαζόμενων, κυρίως οφείλονται στις τάσεις περιθωριοποίησης και σταδιακής αποχώρησης συντελεστών από την γεωργία και της εντατικοποίησης ορισμένων τμημάτων αυτής αφού οι εξελίξεις στα μακροοικονομικά μεγέθη του τομέα είναι δυσμενείς και δημιουργούν ανησυχίες για τις προοπτικές του.²⁴

Η αύξηση του ορίου ηλικίας των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα, αν συνδυαστεί με τα χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που έχουν οι περισσότεροι είναι ένα έμμεσο πρόβλημα με άμεσες όμως επιπτώσεις στον τομέα αυτό.

Το επίπεδο εκπαίδευσης του απασχολούμενου δυναμικού στον αγροτικό τομέα είναι αρκετά χαμηλό. Οι απασχολούμενοι στον τομέα αυτόν με απολυτήριο στοιχειώδους εκπαίδευσης κυμαίνονται σε αρκετά υψηλό ποσοστό, παρότι τα τελευταία χρόνια το ποσοστό τους έχει μειωθεί αρκετά. Ακολουθεί το ποσοστό των απασχολούμενων που είναι μέσης εκπαίδευσης και έρχεται τελευταίο το ποσοστό των απασχολούμενων με σπουδές πέρα του Λυκείου. Τα ποσοστά των απασχολούμενων των τριών βαθμίδων εκπαίδευσης διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους αλλά παρόλα αυτά η διαφορά αυτή διαχρονικά μειώνεται αισθητά. Η αύξηση των ποσοστών των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αποτέλεσμα της αύξησης των απαιτήσεων στην αγορά εργασίας και της ανάγκης για καλύτερης ποιότητας εργατικό δυναμικό. Παρά το αυξημένο αυτό ποσοστό, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον αγροτικό τομέα, παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα. Η βελτίωση, πάντως, του εκπαιδευτικού επιπέδου των νέων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Οι σημερινές πολιτικές αγροτικές ανάπτυξης που στοχεύουν στην προώθηση εναλλακτικών μορφών γεωργίας και δραστηριοτήτων συντήρησης και αξιοποίησης περιβαλλοντικών και πολιτιστικών στοιχείων της υπαίθρου, δεν μπορούν να απευθυνθούν παρά σε έναν πληθυσμό που θα διαθέτει ένα μέσο τουλάχιστον εκπαιδευτικό επίπεδο προκειμένου να είναι σε θέση να αντιληφθεί και να εφαρμόσει την πληθώρα των προδιαγραφών που θέτουν οι διάφοροι Κανονισμοί και Προγράμματα ανάπτυξης.²⁵

Ένα μεγάλο ζήτημα στην περιοχή μας, είναι το έντονο πρόβλημα υφαλμύρισης της πεδιάδας του Άργους και η μη επαρκής άρδευση. Χιλιάδες στρέμματα καλλιεργειών κινδυνεύουν από την έλλειψη νερού. Οι αγρότες ζητούν επανειλημμένα να γίνουν τα απαραίτητα έργα υποδομής στο φράγμα του Αναβάλου ώστε να επιλυθεί το ζήτημα τροφοδοσίας του δικτύου. Από σχετικές μελέτες, που κατά καιρούς διενερ-

²⁴ Παχάκη Κ. και Τονικίδου Π., Η έκθεση: Η Ελληνική γεωργία ενώπιον των νέων συνθηκών και θεσμικού πλαισίου, (2006) Αθήνα ΚΕΠΕ.

²⁵ Κασίμης, Ζακοπούλου, Κυριαζή, Οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση και απασχόληση στον αγροτικό χώρο, (2000) Αθήνα ΕΚΚΕ

γούνται στα σημαντικότερα υδροφόρα συστήματα της χώρας, έχει παρατηρηθεί σταδιακή πτώση της στάθμης του υδροφόρου ορίζοντα, κυρίως σε αγροτικές περιοχές και σε περιοχές με αλόγιστη λειτουργία γεωτρήσεων και υπεράντληση υδάτων. Η σταδιακή πτώση της στάθμης του υδροφόρου ορίζοντα σε συνδυασμό με τη μείωση των βροχοπτώσεων και των χιονοπτώσεων, που αποτελούν τις πηγές εμπλουτισμού του, επιβάλλει τη λήψη σχετικών μέτρων ώστε να περιοριστεί, κατά το δυνατόν, το φαινόμενο αυτό.

Ακόμη ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στην Αργολίδα είναι αυτό με τις μονοκαλλιέργειες, όπου οι μεγαλύτερης ηλικίας αγρότες αρνούνται να αλλάξουν τις ποικιλίες που έχει πλέον κορεστεί και να καλλιεργήσουν άλλες όπου έχουν μεγαλύτερη ζήτηση και καλύτερη τιμή όπου θα τους αποφέρει και το ανάλογο κέρδος στο μέλλον. Για παράδειγμα στην περιοχή μας οι περισσότερες καλλιέργειες πορτοκαλιών είναι ποικιλίας μέρλιν αντί για ναβαλίνες και νιου χολ, ενώ στις βερικοκίες έχουμε καλλιεργούμε ποικιλία μπεμπέκο αντί για τομκοτ.

Στα προβλήματα αυτά θα πρέπει να προσθέσουμε και τις δυσκολίες που συναντούν οι αγρότες-παραγωγοί, οι οποίες έχουν να κάνουν με την πώληση των προϊόντων τους και τις υψηλές τιμές των φυτοφαρμάκων, των λιπασμάτων και των αγροτικών μηχανημάτων.

Η αύξηση κόστους παραγωγής λόγω αύξησης εισροών, οι αυξημένες απαιτήσεις σε εισροές, η μείωση των τιμών των αγροτικών προϊόντων, η μειωμένη ανταγωνιστικότητα, το υψηλό κόστος δανεισμού και η αύξηση της φορολογίας, προκαλούν μία έντονη αβεβαιότητα στο μέλλον του αγροτικού τομέα του τόπου μας.

Τέλος από τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν συνεχώς οι αγροτικοί κτηνοτρόφοι είναι τα προβλήματα λόγω καιρικών συνθηκών, οι καταστροφές από διάφορες ασθένειες, η αύξηση της φορολογίας και γενικότερα τα οικονομικά προβλήματα όπου και θα επεκταθούμε στην συνέχεια.

2.3.2 Οικονομικά προβλήματα του αγροτικού τομέα της Αργολίδας

Τα τελευταία χρόνια η χώρα μας διανύει μία περίοδο κρίσης, η οποία έχει αρνητικά αποτελέσματα και στην οικονομία του αγροτικού τομέα. Η έλλειψη επιδοτούμενων προγραμμάτων, η καθυστέρηση των αποζημιώσεων, οι υπέρογκες οφειλές των δανείων αλλά και η αυξημένη φορολογία είναι σημαντικοί παράγοντες οι οποίοι έχουν επιβαρύνει τους αγροτοκτηνοτρόφους της Αργολίδας.

Η μείωση του συνολικού αγροτικού εισοδήματος κάνει ακόμα μεγαλύτερη την εξάρτηση του Έλληνα αγρότη από τις κοινοτικές επιδοτήσεις, οι οποίες στο σύνολό τους ξεπερνούν ετησίως τα 3 δις. ευρώ και αποτελούν το 46,15 % των χρημάτων που λαμβάνουν οι παραγωγοί²⁶. Η στασιμότητα - μείωση των επιδοτήσεων δεν είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα όσο η αυξανόμενη εξάρτηση του αγροτικού εισοδήματος από αυτές και η ανεπαρκής χρησιμοποίησή τους για την ανατροφοδότηση της ανάπτυξης. Στην περιοχή μας, το σύνολο των αγροτικών προϊόντων που είναι επιδοτούμενα πωλούνται τα τελευταία χρόνια με τιμές κάτω από το κόστος παραγωγής και οι επιδοτήσεις πολλές φορές δεν το ισοσκελίζουν. Αντίθετα τα μη επιδοτούμενα προϊόντα (π.χ. οπωρολαχανικά) έχουν τιμές που αφήνουν κέρδος.

Ένα ακόμα σημαντικό πρόβλημα στην οικονομία του αγροτικού τομέα της περιοχής μας και κατ' επέκταση στην χώρα μας είναι οι νέες φορολογικές αλλαγές, οι οποίες είναι οι εξής²⁷.

- Ο προσδιορισμός του καθαρού αγροτικού εισοδήματος γίνεται λογιστικά , δηλαδή από τα έσοδα αφαιρούνται τα έξοδα.
- Το καθαρό αγροτικό εισόδημα φορολογείται με συντελεστή φόρου εισοδήματος που είναι 13%.
- Τα έξοδα που αναγνωρίζονται για να αφαιρεθούν, περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες (αγορές σπόρων, νεογνών, λιπασμάτων, φαρμάκων, καλλιεργητικές δαπάνες, δαπάνες άρδευσης, δαπάνες για ημερομίσθια εργατών, κόστος καυσίμων και συντήρησης των αγροτικών μηχανημάτων, τόκους και έξοδα δανείων, αποσβέσεις παγίου εξοπλισμού, ασφαλιστικές εισφορές κλπ), εφόσον αποδεικνύονται με νόμιμα παραστατικά.
- Από τον Οκτώβριο του 2015 θα υπάρξει σταδιακή κατάργηση της επιστροφής του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο κίνησης ντίζελ σε δύο ίσα στάδια, από τον Οκτώβριο 2015 και τον Οκτώβριο 2016. Συγκεκριμένα από 1/10/2015 μέχρι 30/9/2016 επιστρέφεται ποσό 130 € και από 1/10/2016 καταργείται η επιστροφή.
- Από το έτος 2016 για τα εισοδήματα που αποκτώνται προβλέπεται σταδιακή εξομοίωση των εισοδημάτων των αγροτών με τις άλλες κατηγορίες (στο πλαίσιο του κώδικα φορολογίας εισοδήματος) με ποσοστά που ορίζονται

²⁶ <http://www.agro24.gr> , 20/06/2016

²⁷ <http://www.enikonomia.gr>24/06/2016

στο 20% για το φορολογικό έτος 2016 και στο 26% για το φορολογικό έτος 2017.

- Οι αγρότες θα πρέπει να τηρούν βιβλία όταν τα έσοδά τους υπερβαίνουν το ποσό των 15.000 €.
- Για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος ισχύουν τα τεκμήρια για όλους τους φορολογούμενους. Εάν τα τεκμήρια είναι μεγαλύτερα από τα πραγματικά εισοδήματα τότε το φορολογητέο εισόδημα είναι το τεκμαρτό.
- Για τα εισοδήματα του έτους 2015, η προκαταβολή φόρου για τους αγρότες, υπολογίζεται στο 75% του ποσού του φόρου εισοδήματος.

2.3.3 Προβλήματα από καιρικά φαινόμενα και ασθένειες των προϊόντων στην Αργολίδα

Το εύκρατο κλίμα της Αργολίδας μπορεί να είναι ευνοϊκό για τις καλλιέργειες στην περιοχή μας, δεν είναι λίγες όμως οι φορές που τα ακραία καιρικά φαινόμενα έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αγροτική παραγωγή. Ο ήπιος χειμώνας που επικρατεί στην περιοχή τα τελευταία χρόνια, η ανυδρία, οι έντονες βροχοπτώσεις και η χαλαζόπτωση, είναι βασικοί παράγοντες για την μείωση της παραγωγής.

Στην Αργολίδα μείωση παρουσίασε η παραγωγή βερίκοκων την περασμένη χρονιά λόγω των έντονων βροχοπτώσεων που έπληξαν την περιοχή την εποχή της ανθοφορίας. Ακραία καιρικά φαινόμενα όπως η χαλαζόπτωση και προβλήματα στην καρπόδεση, είχαν δημιουργήσει μείωση και το 2014 στην παραγωγούς βερίκοκου της περιοχής με αποτέλεσμα η μείωση αυτή να επηρεάσει τις τιμές²⁸.

Τραγικές είναι και οι επιπτώσεις στην φετινή σοδειά των ελαιοπαραγωγών στον Δήμο Ναυπλιέων. Οι ζεστές μέρες και οι νοτιάδες που επικράτησαν έκαψαν τους καρπούς στην φάση που έδεναν με αποτέλεσμα την καταστροφή της φετινής ελαιοπαραγωγής. Οι ζημιές σε πολλές περιοχές φτάνουν σε ποσοστό το 80 – 90%²⁹.

Εκτός από τις καταστροφές λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών, οι αγρότες έχουν να αντιμετωπίσουν και το μεγάλο πρόβλημα με τις ασθένειες. Οι ζημιές τις οποίες διάφορες ασθένειες και ιώσεις προξενούν στα εσπεριδοειδή είναι πολύ σοβαρές και καθιστούν τους καρπούς όλων των ποικιλιών ακατάλληλους για τυποποίηση ή μεταποίηση. Η πρόληψη και η καταπολέμησή τους αποτελεί σοβαρό και αναγκαίο

²⁸ <http://www.agrotypos.gr> 21/06/2016

²⁹ <http://anagnostis.org> 22/06/2016

μέρος των καλλιεργητικών φροντίδων, τις οποίες κάθε καλλιεργητής πρέπει να εφαρμόζει, για να εξασφαλίσει μία καλή ποιοτικά και ποσοτικά παραγωγή.

Κάποιες από τις ασθένειες που προσβάλλουν τις καλλιέργειες είναι, η φαιά σήψη των καρπών όπου οφείλεται στους μύκητες του γένους *Fusarium* και που τα τελευταία χρόνια είναι ένα σημαντικό πρόβλημα που πλήττει τις καλλιέργειες σε ολόκληρη την χώρα. Υπάρχουν ακόμα και οι ιολογικές ασθένειες όπως η τριστέτσα, η εξωκόρτη, το πέτρωμα των καρπών, η ψύρωση και η δακτυλιωτή κηλίδωση.

Στην Αργολίδα το τελευταίο διάστημα έχει εμφανιστεί ο ιός της τριστέτσας, ο οποίος αποτελεί παθογόνο οργανισμό καραντίνας. Σύμφωνα με την κοινοτική και Εθνική νομοθεσία πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή εισόδου του παθογόνου αλλά και για την εξάλειψη του. Δυστυχώς, θεραπεία για την ίωση της τριστέτσας δεν υπάρχει και στην περίπτωση που εμφανιστεί ο ιός σε κάποιο κτήμα, πρέπει υποχρεωτικά να καταστραφούν τα δένδρα υπό την εποπτεία της αρμόδιας Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής³⁰.

Μία σοβαρή επιδημία στους βοσκοτόπους από την προσβολή της κάμπιας του εντόμου *Lymantria dispar*, έχουν να αντιμετωπίσουν οι κτηνοτρόφοι της Αργολίδας για την φετινή χρονιά. Η επιδημία αυτή οδηγεί μέσω της περιορισμένης βόσκησης, σε μείωση των αποδόσεων των κοπαδιών τους και τελικά σε σημαντική απώλεια εισοδήματος. Το πλήγμα αυτό είναι κατά σειρά το τρίτο που πλήττει την ελληνική κτηνοτροφία τα τρία τελευταία χρόνια μετά την ευρεία προσβολή ζωνόσων³¹.

Το αυξημένο κόστος παραγωγής στον αγροτικό τομέα και η μειωμένη απόδοση των καλλιεργειών και των κοπαδιών από φυσικές καταστροφές και επιδημίες έχουν άμεσο και αρνητικό αντίκτυπο και στις βιομηχανικές μονάδες εκμετάλλευσης αγροτικών προϊόντων και κατ' επέκταση στην αγροτική οικονομία.

2.3.4 Οικονομικά προβλήματα αγροτικού τομέα στην Αιγαίαια

Σοβαρά είναι τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες της περιοχής της Αιγαίαιας.

Ένα από τα πολλαπλά προβλήματα είναι ο φόρος στα εκκαθαριστικά σημειώματα, ο οποίος αναμένεται να είναι διπλάσιος σε σχέση με πέρυσι. Αυτό το γεγονός έχει

³⁰ <http://www.ellinikigeorgia.gr> 22/06/2016

³¹ <http://www.argolikeseidhseis.gr> 23/06/2016

προκαλέσει αγανάκτηση στους αγρότες που ζουν από την αγροτική ζωή, με το μάζεμα της ελιάς, της σταφίδας αλλά και άλλων καλλιεργειών.

Όπως τονίζουν μάλιστα, το συγκεκριμένο μέτρο θα είναι καταστροφικό για το επάγγελμα του «αγρότη» αφού θα τον οδηγήσει στον οικονομικό μαρασμό γιατί θα αντιμετωπίσουν βαρύτατη φορολογία. Συγκεκριμένα, στα εκκαθαριστικά της εφορίας, για εισοδήματα που προκύπτουν στο φορολογικό έτος 2014 από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, η προκαταβολή φόρου εισοδήματος διπλασιάζεται από 27,5% στο 55%.³²

Μέσα σε όλη τη κατάσταση τη δυσχεραίνουν ακόμα περισσότερο, ο δυσκίνητος κρατικός μηχανισμός που καθυστερεί να παραδώσει τις αγροτικές ενισχύσεις, την επιστροφή του ΦΠΑ και την επιστροφή του φόρου πετρελαίου.

Ο επερχόμενος τριπλασιασμός των ασφαλιστικών εισφορών στον ΟΓΑ, περιγράφουν οι εκπρόσωποι αγροτών στην Αιγιάλεια, δίνουν ένα τεράστιο πλήγμα.

Επίσης, η αγορά φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων από καταστήματα λιανικής ή χονδρικής πώλησης έχει προσθέσει ένα μεγάλο βάρος στο παραγωγικό κόστος αφού σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, η Ελλάδα είναι η πιο ακριβή χώρα σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.³³

Ένα ακόμα πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες της Αιγιάλειας είναι η έλλειψη της ρευστότητας για αγορά ή ενοικίαση γης ή για άλλη οποιαδήποτε χρήση. Λόγω της έλλειψης ρευστότητας καταφεύγουν ως μοναδική τους λύση στη χορήγηση αγροτικών δανείων. Σε επικοινωνία με στέλεχος της Τράπεζας «Πειραιώς» που εξειδικεύεται στα προγράμματα δανείων για αγρότες, όπως μας αναφέρει, υπάρχουν 3 διαφορετικά προϊόντα χορήγησης δανείου για αγρότες:

- Δάνειο για αγρότες κάτω των 50 ετών (Δάνειο Υποστήριξης Νέων & Νεοεισερχομένων Αγροτών). Εκεί το επιτόκιο κυμαίνεται στο 7,10%. Εάν κάποιος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης, το επιτόκιο προσαυξάνεται κατά 0,12%
- Δάνειο για αγρότες κάτω των 70 ετών (Δάνειο Αγροτών Γη και Εξοπλισμός). Εκεί το επιτόκιο ανέρχεται στο 7,6%. Εάν κάποιος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης, το επιτόκιο προσαυξάνεται κατά 0,12%.
- Δάνειο για αγρότες κάτω των 70 ετών (Ανοικτό Δάνειο Αγροτών). Εκεί το επιτόκιο ανέρχεται στο 7,10%. Εάν κάποιος είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρό-

³² <http://www.agronews.gr/?pid=190&aid=132587&la=1>, 21/05/2016

³³ <http://www.yraithros.gr/ακριβά-φυτοφάρμακα-ελλάδα-από-ότι-σε-ά>, 16/02/2016

της, το επιτόκιο προσαυξάνεται κατά 0,12%. **(Συνέντευξη από στέλεχος της Τράπεζας Πειραιώς, 15/04/2015)**

Η αλόγιστη χρήση των δανείων που δίνονταν «απλόχερα» από τις τράπεζες, οδήγησαν σήμερα, πάνω από 1000 Αιγιαλείς, ανάμεσα τους αγρότες να κινδυνεύουν να χάσουν τις κατοικίες τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έκανε γνωστά στην εφημερίδα «Πρώτη Αιγιαλείας», η προϊστάμενη Γραμματείας του Ειρηνοδικείου Αιγίου, ότι από το Σεπτέμβριο του 2011 υποβλήθηκαν 70 αιτήσεις, το 2012 περίπου 300 αιτήσεις, το 2013 κατατεθήκαν 380 αιτήσεις, το 2014 υποβλήθηκαν 400, το 2015 υπέβαλλαν 350 αιτήσεις και το 2016 έχουν υποβάλει 34 αιτήσεις από την περιοχή της Αιγιαλείας. Τα περισσότερα δάνεια κυμαίνονται από 200.000 έως 300.000 €.

Συνεπώς η παρούσα κυβέρνηση οφείλει να μην αλλάξει τα όρια και τις προϋποθέσεις που ισχύουν σήμερα, τα όποια αφορούν το ύψος των οφειλών, το ύψος των εισοδημάτων των δανειοληπτών και την αντικειμενική αξία του ακινήτου, διότι για οποιαδήποτε αλλαγή θα κατακρεουργήσει τους δανειολήπτες.³⁴

2.3.5 Προβλήματα από καιρικά φαινόμενα και ασθένειες των προϊόντων στην Αιγιαλεία

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούνται διάφορα έντονα και αιφνίδια καιρικά φαινόμενα, που προκαλούν ζημιές στις γεωργικές καλλιέργειες.

Σύμφωνα με τον κ. Χατζημιχαήλ Σάββα, λειτουργό της Γεωργικής Ασφάλισης της Κύπρου «όλα αυτά οφείλονται στις κλιματικές αλλαγές που με τη σειρά τους αποδίδονται στην αύξηση της συγκέντρωσης της ατμόσφαιρας του διοξειδίου του άνθρακα και του μεθανίου. Τα δυο αυτά αέρια, που είναι γνωστά ως αέρια του θερμοκηπίου παρεμποδίζουν την ανάκλιση μέρους της θερμότητας που δέχεται η γη από τον ήλιο με αποτέλεσμα η θερμότητα αυτή να μη διαφεύγει προς το διάστημα αλλά να παραμένει στη γη». Έτσι έχει σοβαρές επιπτώσεις στις διάφορες λειτουργίες του κλίματος του πλανήτη και συνοδεύονται από διάφορα ακραία καιρικά φαινόμενα».³⁵

Τέτοια φαινόμενα είναι οι υπερβολικές αλλά και άκαιρες βροχοπτώσεις που συχνά προκαλούν και πλημμύρες, οι παγετοί που μπορεί να καλύψουν μια περίοδο περά

³⁴ <http://protionline.gr/2015/11/daneia-pleistiriasmoi-katoikia/> Ηλεκτρονικό άρθρο από Πρώτη Αιγιαλείας, 08/02/2016

³⁵ www.oga.org.cy/images/users/1/articles/radiofonikes.../klimatikes_allages.doc, 25/01/2010

των έξι μηνών, οι καύσωνες καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού και οι χαλαζοπτώσεις πρωτοφανούς δριμύτητας και διάρκειας οποιασδήποτε στιγμής του χρόνου.

Στους τελευταίους ευθύνονται πιθανότατα η συχνότητα εμφάνισης ορισμένων ασθενειών όπως είναι ο περονόσπορος και το φουζικλάδιο. Όμως μπορεί να δημιουργήσει και ευνοϊκότερο περιβάλλον και για άλλες ασθένειες όπως είναι τα ωΐδια, θειασθένεια ή ο περινοτρίφτης συνήθως η ασθένεια αυτή επηρεάζει τα ελαιόδεντρα. Σημαντική έξαρση παρουσιάζουν οι προσβολές από έντομα και μύκητες. **(Συνέντευξη από τοπικό παράγωγο του χωριού Γρηγόρι Αιγιαλείας, 23/05/2016).**

Επομένως, πρέπει να επαγρυπνούν συνεχώς ώστε να προστατέψουν όσο μπορούν την παραγωγή τους. Βέβαια, όταν τα καιρικά φαινόμενα είναι τόσο ακραία, καμία προσπάθεια και κανένα μέτρο δεν μπορεί να αποδειχθεί ικανοποιητικό.

2.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Δεύτερου Κεφαλαίου

Εν κατακλείδι ο αγροτικός τομέας παραμένει η κινητήρια δύναμη της τοπικής οικονομίας αν ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες διασύνδεσης και οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

Ο αγροτικός τομέας της Αργολίδας διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες στην Φυτική Παραγωγή, την Ζωική Παραγωγή και τις Μονάδες Μεταποιήσεις.

Αρχικά, η εύφορη πεδιάδα της Αργολίδας είναι μία από τις παραγωγικές περιοχές της χώρας. Το 77% ασχολείται ως κύριο επάγγελμα ενώ το 23% ως δεύτερο επάγγελμα. Στην Αργολίδα καλλιεργούνται περίπου 720.000 στρέμματα ενώ φημίζεται για τα εσπεριδοειδή της που κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό καλλιέργειας και ακολουθούν οι άμπελοι, σταφιδάμπελοι και οι ελιές.

Η Ζωική Παραγωγή είναι ο δεύτερος μετά την Φυτική Παραγωγή σημαντικός κλάδος της Γεωργικής Παραγωγής στη χώρα μας.

Η Ζωική Παραγωγή της Αργολίδας περιλαμβάνει βοοειδή, πρόβατα, αίγες, χοίρους, πουλικά, κουνέλια και μελισσοκομία ενώ η αλιευτική παραγωγή της Αργολίδας προέρχεται από την ελεύθερη αλιεία, τις λιμνοθάλασσες και τις ιχθυοκαλλιέργειες. Η παραγωγή αυτή ανέρχεται στους 9.500 τόνους περίπου ετησίως.

Το μεταποιητικό στάδιο ενός πρωτογενούς αγροτικού προϊόντος είναι αναγκαίο εγχείρημα. Στην Αργολίδα οι περισσότερες μονάδες μεταποίησης αγροτικών προϊόντων είναι τα συσκευαστήρια και τα χυμοτοποιεία. Αρκετές είναι οι μονάδες τυποποίηση ελαιολάδου, τα οινοποιεία αλλά και οι βιομηχανίες γαλακτοκομικών και τυροκομικών προϊόντων.

Από την άλλη πλευρά, ο αγροτικός τομέας για την Αιγιαλεία αποτελεί σημαντική δραστηριότητα. Ο Αγροτικός τομέας διακρίνεται σε 3 κατηγορίες στη Φυτική Παραγωγή, στη Ζωική Παραγωγή και στις Μονάδες Μεταποίηση προϊόντων.

Αρχικά, οι καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργούμενης έκτασης είναι η ελιά, η σταφίδα, το αμπέλι και τα εσπεριδοειδή ενώ ακολουθούν και άλλες μικρότερες καλλιέργειες. Οι καλλιέργειες αυτές καλλιεργούνται σε 199.015,9 στρέμματα.

Ο τομέας της κτηνοτροφίας για την Αιγιαλεία αποτελεί μια βασική συνιστώσα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου. Οι εκμεταλλεύσεις απαρτίζονται από αιγοπρόβατα, βοοειδή και από ένα μικρό ποσοστό χοιροτροφιών μονάδων.

Η μελισσοκομία στην Αιγιαλεία ασκείται από παραγωγούς ορεινών περιοχών και λιγότερο πεδινών ενώ η αλιευτική παραγωγή της Αιγιαλείας συγκεντρώνει μόνο το 25% της συνολικής ακαθάριστης αξίας της αλιευτικής παραγωγής της Περιφέρειας και προέρχεται από την ελεύθερη αλιεία και από μία μονάδα μεταποίησης.

Στην Αιγιαλεία, οι περισσότερες μονάδες μεταποίησης προϊόντων είναι εργοστάσια τα οποία μεταποιοούν, επεξεργάζονται, τυποποιούν και εμφιαλώνουν.

Τα τελευταία χρόνια, η χώρα διανύει μια περίοδο κρίσης η οποία έχει αρνητικά αποτελέσματα και για την οικονομία του αγροτικού τομέα της Αργολίδας. Παρακάτω παραθέτουμε ορισμένα προβλήματα:

1. Η υφαλμύριση της πεδιάδας του Άργους και η μη επαρκής άρδευση
2. Η συνεχής καλλιέργεια των ίδιων ποικιλιών
3. Οι δυσκολίες των αγροτών –παραγωγών στην πώληση των προϊόντων τους
4. Η αύξηση του κόστους παραγωγής λόγω της αύξησης των εισροών.
5. Τα προβλήματα λόγω των καιρικών συνθηκών και των καταστροφών από διάφορες ασθένειες

Από την άλλη πλευρά, οι αγρότες της Αιγιαλείας αντιμετωπίζουν ένα τεράστιο πλήγμα. Παρακάτω παραθέτουμε ορισμένα προβλήματα:

1. Η βαρύτατη φορολογία
2. Η αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών κατά τρεις φορές
3. Η αγορά φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων είναι δύσκολη λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής
4. Η έλλειψη της ρευστότητας για αγορά ή ενοικίαση γης ή οποιαδήποτε άλλης χρήσης οδηγεί σε χορήγηση δανείων
5. Τα προβλήματα λόγω των καιρικών συνθηκών και των καταστροφών από διάφορες ασθένειες

Συνεπώς, πρέπει πάντα να γνωρίζουμε ότι για να έχουμε αγροτική παραγωγή, πρέπει να έχουμε ανθρώπους στην ύπαιθρο. Μία σωστή αγροτική πολιτική πρέπει να έχει άξονα τον άνθρωπο και να δημιουργεί και συντηρεί καλό επίπεδο ζωής για τους αγρότες, παρέχοντας υγεία, παιδεία, επικοινωνία και πολιτισμό στην ύπαιθρο, ώστε να προσελκύει νέους και δημιουργικούς ανθρώπους στον αγροτικό τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ

3.1 Εισαγωγικές επισημάνσεις

*«Τας ανωτέρω ιδέας προσπαθώ να φυτεύσω εις την ψυχήν των χωρικών,
διά να γίνωσι μίαν ημέραν ελεύθεροι –
ήδη είνε είλωτες – και επειδή η εργασία
αύτη απαιτεί οικονομική νευρωσίαν –
οιονεί λίπασμα διά το φυτόν – διά τούτο
προσπαθώ το κατά δύναμιν ν' αφαιρεθώσιν
από τα κακώς κτηθέντα δικαιώματα των
τσιφλικιούχων, διά να δωθώσιν εις τους
αδίκως εξ αυτών απογυμνωθέντας χωρικούς...
Φρονώ ότι το δίκαιον είνε εκεί όπου το συμφέρον
των πολλών και όχι των ολίγων, επομένως
μεταχειρίζομαι τας δυνάμεις μου υπέρ της
εξαφανίσεως του τσιφλικιού και της πλήρους
ανεξαρτησίας του καλλιεργητού»*

Μαρίνος Αντύπας³⁶

Κινητοποίηση: δραστηριοποίηση συνόλου ανθρώπων ή υπηρεσίας για την αντιμετώπιση επείγοντος περιστατικού ή για την επίτευξη ενός στόχου.³⁷

Σε μία μικρή αναδρομή στο παρελθόν βλέπουμε πως η πρώτη κινητοποίηση – εξεγερση των αγροτών έγινε στις 6 Μαρτίου 1910³⁸, όπου οι κολίγοι θέλοντας να διεκδικήσουν το δίκιο τους, ξεσηκώθηκαν και με διάφορα συλλαλητήρια και εξεγέρσεις ζητούσαν να απαλλοτριωθούν τα τσιφλίκια.

Στα χρόνια που πέρασαν έγιναν διάφορα συλλαλητήρια και κινητοποιήσεις για να λυθούν τα αγροτικά θέματα με πιο σημαντικές τις κινητοποιήσεις που έγιναν από την δεκαετία του '90 έως και σήμερα όπως θα δούμε παρακάτω:

1. Ηράκλειο Κρήτης (1991)
2. Μπλόκο της Βιοκαρπέντ (1996)
3. Τέμπη-Μικροθήβες (1997)

³⁶ Μαρίνος Αντύπας: Προς τον λαόν και άλλα κείμενα», εκδόσεις Κούριερ, σελ. 56-57

³⁷ <http://www.lexigram.gr>.

15/06/2016

³⁸ <http://www.imerodromos.gr> 15/06/2016

4. Η απόβαση των Κρητικών στον Πειραιά (2009)
5. Παναγροτικό Συλλαλητήριο, Αθήνα, 2015
6. Ματαίωση της τελετής εγκαινίων της Agrotica, Θεσσαλονίκη, 2016

3.2 Κινητοποιήσεις και αιτήματα των αγροτών στην Αργολίδα

Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι στην Αργολίδα σχεδόν κάθε χρόνο πραγματοποιούν συλλαλητήρια και συγκεντρώσεις σε κομβικά σημεία του νομού, απαιτώντας τα δικαιώματά τους. Τις περισσότερες φορές ο λόγος των κινητοποιήσεων αυτών είναι η άμεση καταβολή των επιδομάτων, η λήψη μέτρων για την μείωση του κόστους παραγωγής, η κατάργηση του φόρου πετρελαίου, η επιδότηση των μέσων παραγωγής και η επιδότηση των ζωοτροφών όταν ξεπερνούν το 0,15 ευρώ το κιλό. Σε άλλες κινητοποιήσεις ζητούν αναπροσαρμογή των επιδοτήσεων σύμφωνα με τον πληθωρισμό και σύνδεση των επιδοτήσεων στην κτηνοτροφία και τη γεωργία, με την παραγωγή των προϊόντων. Επίσης αρκετές κινητοποιήσεις έχουν κάνει και οι παραγωγοί εσπεριδοειδών για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν με την χυμοποίηση ζητώντας την ενίσχυση του προϊόντος τους από εθνικούς πόρους.

Μία από τις πιο μαζικές κινητοποιήσεις στην Αργολίδα και στην Ελλάδα γενικότερα, ήταν τον Ιανουάριο του 2016 όπου οι αγροκτηνοτρόφοι διαμαρτύρονταν τόσο για το σχέδιο της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης που προωθεί η κυβέρνηση, όσο και για το φορολογία των αγροτών, σημειώνοντας ότι δεν αντέχουν το υψηλό κόστος φορολόγησης και πρέπει να μπει φραγμός στα σχέδια της κυβέρνησης για να μην καταρρεύσει η πρωτογενής παραγωγή της χώρας³⁹. Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι της Αργολίδας ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του Αγροκτηνοτροφικού Συλλόγου Αργολίδας, έκαναν κατάληψη στην Εθνική Οδό Άργους – Ναυπλίου με τρακτέρ και αγροτικά αυτοκίνητα, αποκλείοντας την κυκλοφορία των οχημάτων και στα δύο ρεύματα. Κινητοποιήσεις και από ανεξάρτητα μπλόκα έγιναν και μέσα στις δύο μεγάλες πόλεις του νομού, όπου η πορεία των αγροτών με δεκάδες τρακτέρ και αγροτικά αυτοκίνητα προκάλεσε κυκλοφοριακό κομφούζιο στην πόλη του Άργους και του Ναυπλίου. Οι αγρότες της περιοχής αποφάσισαν να συμμετάσχουν και στο παναγροτικό συλλαλητήριο στην Αθήνα ώστε να ενισχύσουν και αυτοί τον μεγάλο αγώνα των αγροκτηνοτρόφων της χώρας.

³⁹ <http://www.protothema.gr> 10/05/2016

3.3 Κινητοποιήσεις και αιτήματα των αγροτών στην Αιγιάλεια

Κάθε χρόνο πραγματοποιούν οι αγρότες τις κινητοποιήσεις τους κλείνοντας κομβικά σημεία του εθνικού οδικού δικτύου επ' αόριστον. Οι αγρότες παρατάσσουν τα τρακτέρ και τ' αγροτικά αυτοκίνητά τους κατά μήκος του δρόμου, διανυκτερεύοντας στο μπλόκο παρά τις άσχημες καιρικές συνθήκες.

Στην Αιγιάλεια, ο Αγροτικός Σύλλογος Αιγίου (Μπακοπούλος-Ντρίνιας) και η Επιτροπή Αγώνα Παναιγιάλειου Μπλόκου προέβησαν σε απεργιακές κινητοποιήσεις ως ένδειξη διαμαρτυρίας των μικρομεσαίων αγροτών και κτηνοτρόφων για το συντριπτικό πλήγμα που πρόκειται να επιφέρει το Ασφαλιστικό και Φορολογικό Νομοσχέδιο που θα κατατεθεί τις επόμενες ημέρες στη Βουλή προς ψήφιση.

Τα κύρια αιτήματα των αγροτών ήταν τα ακόλουθα:

1. Άμεση εξόφληση των αγροτικών προϊόντων που έχουν παραδοθεί.
2. Να οριστούν οι τιμές σε σταφίδα, λάδι, εσπεριδοειδή που να καλύπτουν το κόστος παραγωγής
3. Να σταματήσει το χαράτσι του ΟΣΔΕ για την ενεργοποίηση δικαιωμάτων
4. Να επιστραφούν τα χρήματα (85€) για πιστοποίηση αγοράς και χρήσης φυτοφαρμάκων
5. Να σταματήσουν τα τοκογλυφικά επιτόκια προς τους παραγωγούς
6. Να μην υπάρξει καμία αύξηση στο Φόρο Προστιθεμένης Αξίας που σχετίζεται με τα αγροτικά μέσα και εφόδια
7. Να μην μειωθούν οι επιδοτήσεις και όχι στις νέες περικοπές στην αγροτική παραγωγή
8. Να μην αυξηθούν οι εισφορές στον ΟΓΑ
9. Να μην καταργηθεί η επιστροφή του φόρου για το αγροτικό πετρέλαιο και να μην αυξηθεί η τιμή του αγροτικού ηλεκτρικού ρεύματος.
10. Να καταργηθεί ο ΕΝΦΙΑ για σπίτια, αποθήκες, στάβλους και αγροτεμάχια.
11. Να μην υπάρξει φορολόγηση από το πρώτο ευρώ του αγροτικού εισοδήματος με συντελεστή 26% και προκαταβολή 100% του φόρου της επόμενης χρονιάς.

12. Να καταργηθούν τα λογιστικά βιβλία εσόδων και εξόδων σε φτωχούς αγρότες με τζίρο ως 40.000€.⁴⁰

⁴⁰ <http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/372657>, 25/01/2016

3.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Τρίτου Κεφαλαίου

Εν κατακλείδι, οι αγροτικές κινητοποιήσεις των αγροτών αποτελούν μέσο διεκδίκησης των αιτημάτων τους. Με μία μικρή αναδρομή στο παρελθόν η πρώτη κινητοποίηση-εξέγερση των αγροτών πραγματοποιήθηκε στις 6 Μαρτίου του 1910 όπου οι αγρότες των περιοχών ζητούν την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών από την κυβέρνηση Βενιζέλου⁴¹. Οι κινητοποιήσεις συνεχίζονται ακάθεκτες μέχρι και σήμερα.

Οι αγρότες εμφανίζονται αποφασισμένοι να στήνουν μπλόκα κατά μήκος όλων των εθνικών οδικών αξόνων μέσω των τρακτέρ ή οχημάτων ιδιωτικής χρήσεως προκαλώντας προβλήματα στις οδικές αρτηρίες του οδικού δικτύου. Πιο συγκεκριμένα στην περιοχή της Αργολίδας οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι πραγματοποιούν κάθε χρόνο συλλαλητήρια ή συγκεντρώσεις. Ο λόγος των κινητοποιήσεων τους είναι η λήψη μέτρων για την μείωση του κόστους παραγωγής, η αναπροσαρμογή των επιδοτήσεων σε σχέση με την παραγωγή των προϊόντων και μείωση του φορολογικού καθεστώτος.

Από την άλλη πλευρά, και στην περιοχή της Αιγιαλείας πραγματοποιούνται κινητοποιήσεις από τους αγρότες και τους κτηνοτρόφους. Ορισμένα από τα αιτήματα τους είναι η εξόφληση των αγροτικών προϊόντων που έχουν παραδοθεί, η μείωση του φορολογικού καθεστώτος, η κατάργηση των λογιστικών βιβλίων εσόδων και εξόδων και η σταθεροποίηση ή μείωση των εισφορών του ΟΓΑ(Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων).

Συνεπώς, οι κινητοποιήσεις αυτές προκαλούν έναν ακόμη «πονοκέφαλο» στην Κυβέρνηση αφού ανοίγεται ένα ακόμη, και όπως όλα δείχνουν, δυναμικό μέτωπο στο εσωτερικό, τη στιγμή που «τρέχουν» κρίσιμες διαπραγματεύσεις για την αξιολόγηση⁴². Η Κυβέρνηση σπεύδει μέσω ανακοινώσεων να πει ότι θα καταβάλει οποιαδήποτε προσπάθεια για την επανεξέταση των αιτημάτων τους⁴³.

⁴¹ http://www.sansimera.gr/articles/224#_22/06/2016

⁴² <http://newpost.gr/tag/αξιολόγηση>

⁴³ <http://www.tilegrafima.gr/agrotika-nea/mploka-agroton-2017-oi-agrotes-stous-dromous-apo-deftera-23-ianouariou>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ
ΑΡΓΟΛΙΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑ

4.1 Εισαγωγικές επισημάνσεις

Μονολότι οι συνεταιρισμοί έχουν μεγάλες δραστηριότητες για προσφορά σημαντικού ωφέλιμου έργου στα μέλη τους και σε ολόκληρη την κοινωνία, συχνά δεν πετυχαίνουν τους στόχους τους, σε κατεύθυνση και μέγεθος εξαιτίας ορισμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Σύμφωνα με το κ. Παπαγεωργίου – καθηγητή του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών η αναφορά στα προβλήματα των συνεταιρισμών «δεν είναι μόνο άχαρο αλλά και παρακινδυνευμένο εγχείρημα». Ορισμένα προβλήματα του αγροτικού τομέα αποτελούν η ανεπαρκής κατανόηση του συνεταιριστικού θεσμού από τα μέλη και από τις κυβερνήσεις, η ανεπάρκεια των κεφαλαίων των συνεταιρισμών. Επίσης, ένα άλλο πρόβλημα είναι η έλλειψη οργάνωσης ή διοίκησης ή διαχείρισης, είναι αυτό που σε διεθνές επίπεδο ονομάζεται Management. Ένα ακόμα πρόβλημα είναι η ελλιπής υψηλή εξειδίκευση επιστημόνων με μεταπτυχιακές σπουδές. Μετά από μια σειρά από προβλήματα των συνεταιρισμών δεν θα πρέπει να παραλείψουμε και την υπάρχουσα Νομοθεσία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι μέσα σε 18 χρόνια υπήρξαν 3 τροποποιήσεις για τους αγροτικούς από τους οποίους τους αντικαθιστούσε τον προηγούμενο.

4.2 Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών Αργολίδας

Αγροτικοί συνεταιρισμοί, είναι όσοι δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε τομέα της αγροτικής οικονομίας για την ίδρυση των οποίων απαιτούνται τουλάχιστον επτά άτομα. Για να ενισχυθεί ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας του αγροτικού συνεταιρισμού παρέχεται η δυνατότητα απόκτησης περισσότερων από μιας μερίδων, οι οποίες μπορούν να δώσουν στον κάτοχο δικαίωμα περισσότερων από μιας ψήφου, η οποία όμως σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να ξεπερνά τις τρεις. Κάθε αστικός και γεωργικός συνεταιρισμός, ως νομικό, πρόσωπο είναι έμπορος και συνεπώς μπορεί να κηρυχτεί σε πτώχευση. Οι συνέταιροι αγροτικού συνεταιρισμού δεν μπορούν να προσωποκρατηθούν για τα χρέη του τελευταίου.⁴⁴

Η φυσιογνωμία των συνεταιρισμών, οι αρχές βάσει των οποίων ιδρύονται και λειτουργούν και οι στόχοι τους οποίους επιδιώκουν προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό το έργο που επιτελούν και τις ωφέλειες που παρέχουν. Πράγματι, οι συνεταιρισμοί, σαν ένας ιδανικός οικονομικοκοινωνικός θεσμός που είναι, προσφέρουν όχι μόνο οικονο-

⁴⁴ Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Βιώσιμη συνεταιριστική οικονομία, Αθήνα, εκδ. Σταμούλη, σελ. 195-198,.

μικό αλλά και κοινωνικό και πολιτιστικό έργο και συνεπώς ανάλογες θα είναι και οι ωφέλειες προς τα μέλη του και σ' ολόκληρη την κοινωνία⁴⁵.

Στην Αργολίδα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχουν ως σκοπό τους την στήριξη των αγροκτηνοτρόφων για την επίλυση διαφόρων θεμάτων όπως είναι η συγκέντρωση και η προώθηση των αγροτικών προϊόντων, η μείωση του κόστους παραγωγής, η παροχή τεχνικής βοήθειας σε θέματα καλλιέργειας και η προστασία των μελών τους από επισφαλείς συναλλαγές.

4.2.1 Ιστορικά στοιχεία

Στις 23 Ιανουαρίου 1938 έξι πρωτοπόροι συνεταιριστές σε σύσκεψη στο Ναύπλιο, αποφασίζουν την ίδρυση της **Ένωσης Συνεταιρισμών Παραγωγών Κηπαίων Προϊόντων Αργολίδας**. Τον Ιούλιο του 1938, με κυβερνητική παρέμβαση επείσθησαν τα ιδιωτικά εργοστάσια να εκχωρήσουν τις εγκαταστάσεις τους στη νεοσύστατη Ένωση, λαμβάνοντας από αυτή το κόστος λειτουργίας τους.

Το 1983 μια νέα Γ.Σ. και ένα νέο Δ.Σ. αποφασίζει την **ανασυγκρότηση** της Ένωσης. Αυτή η ανασυγκρότηση περιελάμβανε επί μέρους σημεία:

- Βελτίωση του επιπέδου του προσωπικού.
- Αναβάθμιση του μηχανισμού εσωτερικού ελέγχου.
- Δημιουργία ιδιόκτητων παραγωγικών εγκαταστάσεων για τα σημερινά προϊόντα του νομού.
- Δημιουργία εμπορικού δικτύου.

Στα χρόνια που μεσολάβησαν έκτοτε, με επιμονή επιδιώχθηκε η υλοποίηση των στόχων που τέθηκαν. Το 1983 η Ένωση νοίκιασε τα κονσερβοποιεία Εξαρχάκη, ΔΑΝΑΙΔΑ, ΕΛΝΑΚΟ, ΠΑΝ, το χυμοποιείο ΒΙΟΦΡΟΥΤ και το συσκευαστήριο Τόμπρα. Το ίδιο επαναλήφθηκε το 1984 και μερικά το 1985. Το 1986 προχώρησε στην εξαγορά του κονσερβοποιείου ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Το 1990 λόγω άρνησης της ΑΤΕ να χρηματοδοτήσει την λειτουργία, η Ένωση εκχωρεί το σύνολο της παραγωγής του ΠΕΛΑΡΓΟΥ στη γαλλική συνεταιριστική οργάνωση CONSERVE GARD η οποία ήταν παραδοσιακός της πελάτης. Οι Γάλλοι αναλαμβάνουν την κάλυψη του συνόλου των εξόδων, την αμοιβή του προσωπικού του εργοστασίου και αποζημιώνουν την Ένωση για 5 χρόνια παραχώρησης.

⁴⁵ Χρίστος Θ. Καμενίδης, (2001), Συνεταιρισμοί Θεσσαλίας, εκδ. Αφοί Κυριακίδη, σελ. 108-120.

Το 1995 ενοικιάστηκε το χυμοποιείο ΛΕΜΟΡΑ και το 1999 μετά την εξαγορά του ιδιωτικού χυμοποιείου ΑΡΓΟΧΥΜ, κατασκευάστηκε το συγκρότημα «**Εσπερίδες**» που είναι σήμερα μια από τις μεγαλύτερες μονάδες παραγωγής συμπυκνωμένων χυμών.

Από το 1994 **σταθεροποιείται** η οικονομική κατάσταση και αρχίζει η σταδιακή αποπληρωμή χρεών του παρελθόντος. Στο διάστημα των τελευταίων 25 ετών, επετεύχθησαν ορισμένοι στόχοι, απόλυτα μετρήσιμοι, που μετέτρεψαν την Ένωση από μια χρεοκοπημένη επιχείρηση σε μια ζωντανή παραγωγική μονάδα.⁴⁶

4.2.2 Οι δραστηριότητες της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας.

Από την ίδρυση της, η Ε.Α.Σ.Α. έδωσε τεράστια σημασία στην δημιουργία βιομηχανικών εγκαταστάσεων για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων των μελών.

Εγκαταστάσεις Παραγωγής

1. Μονάδα τυποποίησης αγροτικών προϊόντων.

Το 1987 κατασκευάστηκαν στην παραλία Ναυπλίου:

- Συσκευαστήριο εσπεριδοειδών 7.000 m² δυναμικότητας 25 tn/hr με δυνατότητες και μικροσυσκευασίας.
- Ψυκτικοί θάλαμοι 5000 m³.
- Αποπρασινιστήρια και αποθηκευτικοί χώροι.
- Σύγχρονο λογιστήριο και γραφεία.

2. Μονάδα μεταποίησης αγροτικών προϊόντων σε οικόπεδο έκτασης 3,2 ΗΑ.

- Χυμοποιείο.
- 4 Γραμμές TetraPak για την τυποποίηση χυμών.
- Γραμμή Αναψυκτικών PET και CAN.
- Βιολογικό καθαρισμό υγρών αποβλήτων

3. Μικροβιολογικό και χημικό εργαστήριο

- Αποθηκευτικούς χώρους.
- Ψυκτικούς θαλάμους 3000 m³ βαθιάς ψύξης.

⁴⁶ <https://argolikivivliothiki.gr> 10/05/2016

Το 1983 ιδρύθηκε η Οργάνωση Παραγωγών Φρούτων ΕΑΣΑ, η οποία αποτελεί κομμάτι της ευρύτερης Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας.

Σκοπός δημιουργίας Ο.Π.Φ. ΕΑΣ Αργολίδας

- Εξασφάλιση προγραμματισμού παραγωγής και η προσαρμογή της στη ζήτηση από ποσοτικής και ποιοτικής άποψης
- Συγκέντρωση, προώθηση και διάθεση της παραγωγής των μελών στην αγορά
- Μείωση κόστους παραγωγής
- Προώθηση καλλιεργητικών μεθόδων και τεχνικών φιλικών στο περιβάλλον
- Παροχή τεχνικής βοήθειας τόσο σε θέματα καλλιέργειας όσο και στην εμπορική και λογιστική διαχείριση των προϊόντων
- Προστασία μελών από επισφαλείς εμπορικές συναλλαγές

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΟΠΦ ΕΑΣ Αργολίδας.

Πραγματοποιείται από το 1997 ως Σχέδιο Δράσης και ως Επιχειρησιακό Πρόγραμμα μετά το 2006. Είναι το μεγαλύτερο σε ύψος στην Ελλάδα και αποτελεί το μεγαλύτερο επενδυτικό εργαλείο της Οργάνωσης.

Δράσεις στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος

- Αναδιάρθρωση καλλιεργειών.
- Αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού που αφορούν τη παραγωγή - Παρελκόμενα γεωργικών μηχανημάτων και εργαλεία.
- Προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής και λογισμικού.
- Δαπάνες προσωπικού που αφορά τη βελτίωση τόσο της ποιότητας όσο και της εμπορίας των προϊόντων.
- Συνεχείς επενδύσεις σε εγκαταστάσεις και εξοπλισμό της μονάδας μεταποίησης.
- Διατήρηση εμπορικού δικτύου προώθησης προϊόντων.
- Κάλυψη δαπανών διαφήμισης και προώθησης προϊόντων.
- Συμμετοχή σε εκθέσεις, σεμινάρια, εκπαιδεύσεις.
- Εγκατάσταση συστημάτων άρδευσης για οικονομία νερού, προστασία περιβάλλοντος, μείωση καλλιεργητικού κόστους.
- Δωρεάν διανομή προϊόντων σε φιλανθρωπικές οργανώσεις (Διαχείριση κρίσεων).

- Κάλυψη κόστους πιστοποίησης συστημάτων ποιότητας.

Υπηρεσίες για τους παραγωγούς

- Συμβολή στη δημιουργία του συστήματος διαχείρισης εκτάσεων (ΟΣΔΕ) για την έγκαιρη καταβολή των ευρωπαϊκών ενισχύσεων στους παραγωγούς – Ψηφιοποίηση αγροτεμαχίων – Διαχείριση αιτήσεων – δηλώσεων ενιαίας ενίσχυσης.
- Αναγνωρισμένη Οργάνωση Παραγωγών Φρούτων.
- Παροχή υπηρεσιών για συμμετοχή αγροτών σε προγράμματα οικονομικών ενισχύσεων και επενδύσεων στον αγροτικό τομέα.
- Παροχή υπηρεσιών στο χώρο των ασφαλειών και νομική εκπροσώπηση αγροτών.
- Μέτοχος στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος και στην Αγροτική Ασφαλιστική.
- Μέλος της ΠΑΣΕΓΕΣ, Ελαιουργικής.

4.2.3 Τα προϊόντα που παράγει η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας

Η Ε.Α.Σ.Α.-ΡΕΑ παράγει στις εγκαταστάσεις της μεγάλο αριθμό προϊόντων⁴⁷. Τα προϊόντα αυτά, διαχωρίζονται σε δύο γενικές κατηγορίες:

- Καταναλωτικά προϊόντα σε τελική μορφή.
- Βιομηχανικά προϊόντα που απευθύνονται σε πελάτες βιομηχανίας.

Καταναλωτικά προϊόντα

- Συσκευασμένοι χυμοί από 100% χυμό φρούτων.
- Αναψυκτικά.
- Νέκταρ φρούτων.
- Φρουτοποτά.
- Παιδικοί χυμοί από 100% χυμό φρούτων.
- Ζαχαρούχοι χυμοί.
- Άρτυμα λεμονιού.

Τα καταναλωτικά προϊόντα διατίθενται στην αγορά, με τα εμπορικά σήματα που έχει κατοχυρώσει η Ε.Α.Σ.Α. :

⁴⁷<http://www.easa.gr> 18/06/2016

- Ρέα.
- Agros.
- Mythical Juice.
- MADORA.
- Juicy.
- My drink.

Επίσης, η ΕΑΣ Αργολίδας παράγει μια μεγάλη γκάμα προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας για λογαριασμό των μεγαλύτερων αλυσίδων supermarket στην Ελλάδα.

Βιομηχανικά προϊόντα

Η Ε.Α.Σ.Α.-ΡΕΑ παράγει διάφορα είδη συμπυκνωμάτων εσπεριδοειδών που διατίθενται σαν ενδιάμεσα προϊόντα σε βιομηχανικούς πελάτες σε διάφορες συσκευασίες.

- Συμπυκνωμένους χυμούς πορτοκαλιών των ποικιλιών Washingtonnavel και Valencialates, μανταρινιών ποικιλίας κοινά Ασίνης και κλημεντίνες, γκρέιπφρουτ λευκά, και λεμόνια.
- Αιθέρια Έλαια των φρούτων.
- Συμπυκνωμένος χυμός cloudy.

Τέλος με ένα οργανωμένο τμήμα εξαγωγών, η ΕΑΣΑ επιχειρεί εξαγωγές στις διεθνείς αγορές με 3 κυρίως brands, REA, AGROS & MADORA. Ήδη εξάγει σε μια σειρά από χώρες όπως Ρωσία, Ουκρανία, σε όλες τις Βαλκανικές χώρες, στην Λιβύη, Ιορδανία, Αίγυπτο, Κίνα, Κύπρο, Σεϋχέλλες, Δανία, Σουηδία κλπ.

4.3 Ο ρόλος των αγροτικών συνεταιρισμών στην Αιγιαλεία

Οι συνεταιρισμοί, σαν ένας ιδανικός οικονομικοκοινωνικός θεσμός που είναι, προσφέρουν όχι μόνο οικονομικό αλλά και κοινωνικό και πολιτιστικό έργο και συνεπώς ανάλογες θα είναι και οι ωφέλειες προς τα μέλη του και σε ολόκληρη την κοινωνία⁴⁸. Για την ομαλότερη λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών της Αιγιαλείας έχουν ενωθεί ως μια ενιαία υπόσταση γνωστή ως Παναιγιαλίου Ένωση Αγίου.

Παρακάτω παρουσιάζεται το οικονομικό έργο των αγροτικών συνεταιρισμών της Αιγιαλείας:

1. Προμήθεια και διανομή γεωργικών εφοδίων: η προμήθεια των γεωργικών εφοδίων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, σπόροι, ζωοτροφές κ.τ.λ. από τις βιομηχανίες, τους εισαγωγείς ή τους χονδρέμπορους που παράγουν, εισάγουν ή διακινούν χονδρικά. Αυτά τα εφόδια είναι ένα σπουδαίο οικονομικό έργο των συνεταιρισμών γιατί συμβάλλει στην αύξηση και βελτίωση της αγροτικής παραγωγής και συνεπώς στην αύξηση του εισοδήματος της περιοχής.
2. Αγροτική Πίστη: είναι γνωστό πως ο κυριότερος γεωργοπιστωτικός φορέας στη χώρα μας ήταν η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (Α.Τ.Ε), μέχρι που σήμερα ανέλαβε τις λειτουργίες της η Τράπεζα Πειραιώς. Όμως, την τελική αγροτική πίστη, δηλαδή τη διανομή δανείων στους ίδιους τους γεωργούς, την ασκούν βασικά οι γεωργοσυνεταιριστικές οργανώσεις με την διαδικασία της αναχορήγησης των δανείων.
3. Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων: Η Παναιγιαλίου Ένωση Συνεταιρισμών Αγίου συνειδητοποιώντας τη μεγάλη σπουδαιότητα της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων για τα εισοδήματα των παραγωγών, πολύ νωρίς άρχισε να ασχολείται με τη μεταποίηση των προϊόντων.
4. Στην περιοχή της Αιγιαλείας δεσπόζουν τρία συνεταιριστικά εργοστάσια μεταποίησης εσπεριδοειδών, ελαιόλαδου και σταφίδας.
5. Εμπορία και εξαγωγές αγροτικών προϊόντων: διακινεί ένα σημαντικό ποσοστό σε προϊόντα όπως ελαιόλαδο, εσπεριδοειδή και σταφίδα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο.

Τα τελευταία χρόνια η Παναιγιαλίου Ένωση έκανε την εμφάνισή της σε διάφορους τομείς υπηρεσιών όπως στην ασφάλιση, στη διαφήμιση και στις μεταφορές.

⁴⁸ Χρήστος Θ. Καμενίδης (2001), Συνεταιρισμοί Θεσσαλίας, Αφοί Κυριακίδη, σελ. 129

Ως αποτέλεσμα του οικονομικού έργου οι αγροτικοί συνεταιρισμοί της Αιγαίας παρέχουν τις παρακάτω σημαντικές οικονομικές ωφέλειες στα μέλη τους και σε ολόκληρη την κοινωνία.

- α. βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων
- β. αύξηση της ποσότητας πώλησης των αγροτικών προϊόντων των παραγωγών-μελών των συνεταιρισμών
- γ. υψηλές γεωργικές τιμές στα προϊόντα που παράγουν οι παραγωγοί-μέλη
- δ. παροχή δάνειων στους παραγωγούς σε ποσό που χρειάζεται έγκαιρα και σε χαμηλό κόστος
- ε. αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών τόσο του ονομαστικού όσο και του πραγματικού εισοδήματος τους.

Το κοινωνικό έργο που οι κοινωνικές που προσφέρουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί είναι μέσω της Παναγιάλειου Ένωσης είναι αποτέλεσμα της αποδοτικής λειτουργίας της και συμβάλλει στη βελτίωση της κοινωνικής θέσης των μελών τους.

Παρακάτω αναφέρονται οι κυριότερες ωφέλειες:

1. Δίκαιες τιμές να απολαμβάνουν τόσο οι παραγωγοί στα προϊόντα που διαθέτουν μέσω των συνεταιρισμών τους δηλαδή όποια ποιότητα παράγουν και διαθέτουν ανάλογη τιμή παίρνουν όσο και οι καταναλωτές, η όποια ποιότητα αγοράζουν ανάλογη τιμή πληρώνουν.
2. Ίση μεταχείριση μελών σε κάθε λειτουργία των συνεταιρισμών όπως συγκέντρωση ή μεταποίηση προϊόντων ή διανομή γεωργικών εφοδίων.
3. Ολική και όχι εκτελεστική αγορά των προϊόντων δηλαδή η Παναγιάλειου Ένωση να αγοράζει όλη την ποσότητα των προϊόντων που παράγουν οι παραγωγοί και όχι μόνο ορισμένες ποσότητες, όπως κάνουν συνήθως οι ιδιωτικοί έμποροι.

4.3.1 Ιστορικά Στοιχεία

Στο ξεκίνημα της αγροτικής συνεταιριστικής ιδέας και δραστηριότητας στην Ελλάδα, ιδρύεται στο Αίγιο το 1918 η Ένωση Σταφιδικών Συνεταιρισμών. Το 1923 ιδρύεται η Σταφιδική Τράπεζα Βοστίτσας. Οι 2 από αυτές τις ενώσεις συγχωνεύονται το 1935 και αποτελούν την Παναγιάλειου Ένωση Συνεταιρισμών. Για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς αποτελούνταν από 64 πρωτοβάθμιους αγροτικούς συνεταιρισμούς με σύνολο 5.500 περίπου ενεργών μελών. (Παναγιάλειου Ένωση Συνεταιρισμών 1996).

Η γεωγραφική περιφέρεια της ένωσης καταλαμβάνει τα διοικητικά όρια της επαρχίας της Αιγιαλείας, του τέως Δήμου Ερινεύου, της επαρχίας Πατρών, τις κοινότητες Άλσος Αργυρά, Καρκαβίτσας, Βορινό, Δαμασκηνί, Δουκανεϊκά, Ζήρια, Καμάρες, Λάκκα, Μάγειρα, Μυρόβρυση, Νέος Ερινεός, Πιτίτσα, Σαλμενίκο και Σέλλα), της επαρχίας Καλαβρύτων (5 κοινότητες: Αγία Βαρβάρα, Ζαρούχλα, Μεσορούγγι, Περιστέρα και Πετσάκοι) του νομού Αχαΐας. Πρόκειται για μια συνεταιριστική οργάνωση. (Παναιγιάλειου Ένωση Συνεταιρισμών 1996).

4.3.2 Δραστηριότητες

Οι βιομηχανικές δραστηριότητες της αναπτύσσονται μέχρι και σήμερα μέσα σ' ένα σύγχρονο ιδιόκτητο κτιριακό συγκρότημα που περιλαμβάνει εργοστάσια σταφίδας, ελαιόλαδου και εσπεριδοειδών (πορτοκαλιών και λεμονιών). Περίπου 200 άτομα απασχολούνται καθημερινά στις δραστηριότητες της Οργάνωσης.

4.3.3 Τα προϊόντα που παράγει η Παναιγιάλειου Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου

- Κορινθιακή Σταφίδα
- Σουλτανίνα
- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο “Ελίκη”
- Εσπεριδοειδή (λεμόνια, πορτοκάλια)
- Βιολογικά προϊόντα

4.4 Σύνοψη-Ειδικά Συμπεράσματα Τετάρτου Κεφαλαίου

Εν κατακλείδι, οι συνεταιρισμοί έχουν σημαντικές δραστηριότητες και προσφέρουν σημαντικό ωφέλιμο έργο στα μέλη τους και σε ολόκληρη την κοινωνία. Όμως ορισμένα προβλήματα κάνουν το έργο τους πιο δύσκολο. Τα σημαντικότερα είναι η κατανόηση του συνεταιριστικού θεσμού από τα μέλη και από τις κυβερνήσεις, η ανεπάρκεια κεφαλαίων, η έλλειψη οργάνωσης και η ελλιπής εξειδίκευση του προσωπικού.

Τα τελευταία χρόνια το νομοθετικό πλαίσιο περί «αγροτικών συνεταιρισμών» έχει υποστεί πολλαπλές τροποποιήσεις. Με βάση τον τελευταίο Νόμο 4384/2016(ΦΕΚ'Α 78).«Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του χώρου και άλλες διατάξεις». Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Καταστατικού ο Αγροτικός Συνεταιρισμός, στο εξής ΑΣ, είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια και την αλληλεγγύη των μελών της, τη συλλογική οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μίας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. ΑΣ θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας. Οι Δασικοί Συνεταιρισμοί και οι Ενώσεις αυτών, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Ο ΑΣ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσει κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών του στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού του. Για την εκπλήρωση των σκοπών του, ο ΑΣ μπορεί να συνιστά νομικά πρόσωπα, να συμπράττει με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, με νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας. Ο ΑΣ μπορεί, επίσης, να ιδρύει υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του εμπορικού δικαίου και του αστικού κώδικα⁴⁹.

⁴⁹ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-agrotike-anaptukse/nomos-4384-2016-phek-78a-26-4-2016.html>

Παρακάτω γίνεται μία αναφορά στην Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας και στην Παναιγιάλειο Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου.

Στην Αργολίδα οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχουν ως σκοπό τους την στήριξη των αγροκτηνοτρόφων για την επίλυση διαφόρων θεμάτων όπως είναι η συγκέντρωση και η προώθηση των αγροτικών προϊόντων, η μείωση του κόστους παραγωγής, η παροχή τεχνικής βοήθειας σε θέματα καλλιέργειας και η προστασία των μελών τους από επισφαλείς συναλλαγές.

Αρχικά, με την συγκρότηση της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας έδωσε τεράστια σημασία στην δημιουργία εγκαταστάσεων για την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων.

- Συσκευασμένοι χυμοί από 100% χυμό φρούτων.
- Αναψυκτικά.
- Νέκταρ φρούτων.
- Φρουτοποτά.
- Παιδικοί χυμοί από 100% χυμό φρούτων.
- Ζαχαρούχοι χυμοί.
- Άρτυμα λεμονιού.
- Ρέα.
- Agros.
- Mythical Juice.
- MADORA.
- Juicy.
- My drink.
- Συμπυκνωμένους χυμούς πορτοκαλιών των ποικιλιών Washingtonnavel και Valencialates, μανταρινιών ποικιλίας κοινά Ασίνης και κλημεντίνες, γκρέιπφρουτ λευκά, και λεμόνια.
- Αιθέρια Έλαια των φρούτων.
- Συμπυκνωμένος χυμός cloudy.

Από την άλλη πλευρά, η Παναιγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου έχει σκοπό την προμήθεια και διανομή γεωργικών εφοδίων, την μεταποίηση των προϊόντων, την εμπορία και εξαγωγή αγροτικών προϊόντων για τα μέλη. Ως προς την κοινωνία προσφέρει δίκαιες τιμές για να απολαμβάνουν οι παραγωγοί την παροχή δανείων στους παραγωγούς ενώ επιδιώκει την αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών.

Η Παναιγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου δραστηριοποιείται από το 1918 στην Αιγιάλεια καλύπτοντας όλες τις γύρω περιοχές. Οι δραστηριότητες αναπτύσσονται σε ένα σύγχρονο εργοστάσιο επεξεργασία σταφίδας, ελαιόλαδου και εσπεριδοειδών(πορτοκαλιών και λεμονιών).

Τα κυριότερα προϊόντα που παράγει η Παναιγιάλειος Ένωση Συνεταιρισμών Αιγίου:

- Κορινθιακή Σταφίδα
- Κορινθιακή Σταφίδα
- Κορινθιακή Σταφίδα
- Σουλτανίνα
- Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο “Ελίκη”
- Εσπεριδοειδή (λεμόνια, πορτοκάλια)
- Βιολογικά προϊόντα

Συνεπώς, για να λειτουργήσει η ελληνική γεωργία με τους όρους που επιβάλλονται σε μια οργανωμένη ευρωπαϊκή χώρα έχει ανάγκη από σταθερή εθνική πολιτική για τον αγροτικό τομέα κάτι που μέχρι σήμερα δεν έχει κατορθώσει επειδή κινείται αποσπασματικά, κυρίως όμως κινείται με τεράστιο έλλειμμα γνώσης και παιδείας

Στην ελληνική γεωργία, σήμερα έχει υποκατασταθεί η οργανωμένη και δυνατή συλλογική δράση των παραγωγών από την ατομική πρωτοβουλία του μικροπαραγωγού, ο οποίος προσπαθεί να επιβιώσει επαγγελματικά. Η εκ μέρους της Πολιτείας βούληση οφείλει να εκφραστεί με θεσμικές ρυθμίσεις που όχι μόνο δεν προκαλούν αναστατώσεις, αλλά αντιθέτως καθιερώνουν ένα σταθερό νομικό πλαίσιο, ανάλογο με το ισχύον σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

ΣΥΜΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία ασχοληθήκαμε αρχικά, με τα προβλήματα του αγροτικού τομέα στην Αργολίδα και στην Αιγιαλεία. Τα προβλήματα τα διακρίναμε σε δυο κατηγορίες στα οικονομικά προβλήματα και τα προβλήματα που προκύπτουν από ασθένειες ή από τις καιρικές συνθήκες.

Πολλαπλά είναι τα οικονομικά προβλήματα τα οποία έχουν αρνητικά αποτελέσματα και στην οικονομία του αγροτικού τομέα. Η έλλειψη των κατάλληλων επιδοτούμενων προγραμμάτων που δεν επιφέρουν κέρδη, η καθυστέρηση των αγροτικών αποζημιώσεων, το μεγάλο κόστος παραγωγής, οι χαμηλές τιμές των προϊόντων χωρίς να επιφέρουν κέρδη στους παραγωγούς, ο αυξημένος φόρος των εκκαθαριστικών σημειωμάτων, η αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών, η έλλειψη της ρευστότητας στην αγορά για ενοικίαση ή αγορά ή άλλη δραστηριότητα οδηγούν σε εξωτερικό δανεισμό με υψηλό επιτόκιο.

Τα οικονομικά αυτά προβλήματα οδηγούν στην καταστροφή το επάγγελμα του αγρότη αφού θα τον οδηγήσουν στον οικονομικό μαρασμό.

Αλλα προβλήματα είναι αυτά που προέρχονται από τις καιρικές συνθήκες και τα καιρικά φαινόμενα που προσβάλλουν τα προϊόντα. Οι αλλαγές στις κλιματικές συνθήκες παίζουν καθοριστικό ρόλο για την ανάπτυξη των καλλιεργειών. Οι αυξημένες θερμοκρασίες, οι χαλαζοπτώσεις, οι παγετοί, οι βροχοπτώσεις προσθέτουν επιπρόσθετα προβλήματα στους παραγωγούς.

Εκτός από τις καταστροφές λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών οι αγρότες έχουν να αντιμετωπίσουν και το μεγάλο πρόβλημα με τις ασθένειες, οι οποίες καθιστούν τους καρπούς ακατάλληλους για τυποποίηση ή μεταποίηση. Ορισμένες ασθένειες είναι οι ιώσεις, οι μύκητες, ο περονόσπορος ή περινοτρίφτης, η θειαφασθένεια, το φουζικλάδιο και οι προσβολές από έντομα.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι οι παραγωγοί καταφεύγουν στην αγορά φυτοφαρμάκων ώστε να προστατέψουν τις καλλιέργειες τους από τις παραπάνω ασθένειες αυξάνοντας έτσι το κόστος παραγωγής με την αγορά των φυτοφαρμάκων.

Εν συνεχεία, παρατηρήσαμε ορισμένες διαφορές των δυο περιοχών. Η Αιγιαλεία σε σχέση με την Αργολίδα καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Φυτικής Παραγωγής. Αλλά οι κυριότερες διαφορές των δυο περιοχών

είναι ότι στην Αργολίδα καλλιεργούνται τα εσπεριδοειδή ενώ στην Αιγιαλεία η σταφίδα και το ελαιόλαδο. Όσον αφορά την Ζωική Παραγωγή η Αργολίδα έχει ένα σημαντικό προβάδισμα σε σχέση με την Αιγιαλεία. Στην μεταποίηση των προϊόντων και των δύο περιοχών η τυποποίησης, η επεξεργασία, η εμφιάλωση και η μεταποίησης παίζουν καθοριστικό ρόλο.

Αναφορικά, με τις κινητοποιήσεις και τα αιτήματα των αγροτών στην Αργολίδα και στην Αιγιαλεία επειδή είναι κατεξοχήν αγροτικές περιοχές, οι κινητοποιήσεις πραγματοποιούνται με απώτερο στόχο την εκπλήρωση των αιτημάτων. Έχουν αρκετά κοινά αιτήματα τα οποία είναι η μείωση του φορολογικού κόστους και του ασφαλιστικού αντίστοιχα. Παράλληλα, επιδιώκουν την επίτευξη καλύτερων τιμών στα προϊόντα που παράγουν ενώ επιδιώκουν μη περαιτέρω μειώσεις των αγροτικών επιδοτήσεων στην αγροτική παραγωγή.

Σχετικά, με τον ρόλο των αγροτικών συνεταιρισμών στις δυο περιοχές. Μετά από μία σύγκριση ο ρόλος του συνεταιρισμού της Αργολίδας και της Αιγιαλείας είναι κοινός κατά το ευρύτερο μέρος. Εξασφαλίζει καλύτερες τιμές για τον παραγωγό, την προώθηση αγροτικών προϊόντων και την προστασία των μελών τους από ανασφαλείς συναλλαγές.

Επίσης, οι δραστηριότητες και της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αργολίδας και της Παναγιαλείου Ένωσης Αιγίου πραγματοποιούνται σε εξειδικευμένα εργοστάσια υψηλής τεχνολογίας ενώ δίνουν την δυνατότητα σε πολλούς ανθρώπους να εργαστούν ενώ οι κυριότερες διαφορές παρατηρούνται στα προϊόντα που παράγει η καθεμιά τους. Τα κύρια προϊόντα που παράγουν οι συνεταιρισμοί διαφέρουν μεταξύ τους. Οι μεν παράγουν εσπεριδοειδή προϊόντα κυρίως και οι δε κυρίως σταφίδα, ελιές και μικρότερες ποσότητες σε εσπεριδοειδή.

Όπως αναφέραμε στο εισαγωγικό σημείωμα στη χώρα μας, ο πρωτογενής τομέας πρέπει να αλλάξει παραγωγικό πρότυπο, να αποκτήσει εξωστρέφεια και να αρχίσει να παράγει σε ικανοποιητικές ποσότητες και σε επαρκείς ποσότητες προϊόντα που θα γίνουν αποδεκτά στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

Συμπερασματικά, κατά την επίλυση των συνεταιριστικών προβλημάτων και γενικότερα του αγροτικού τομέα γεννιούνται ευκαιρίες ανάπτυξης και ενασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Ευκαιρίες που πρέπει ο καθένας με βάση τα δεδομένα που θα έχει

ανακαλύψει να προσπαθήσει να τις εκμεταλλευτεί ώστε οι δείκτες της ελληνικής αγροτικής οικονομίας να έχουν ανοδική πορεία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Πίνακας 1, Πληθυσμός Νομού Αργολίδας	11
Πίνακας 2, Κυριότεροι κλάδοι βιομηχανίας στο Νομό Αργολίδας.....	15
Πίνακας 3, Αριθμός εκμεταλλεύσεων κατά είδος καλλιέργειας νομού Αργολίδα	22
Πίνακας 4, Εκτάσεις (σε στρέμματα) κατά είδος καλλιέργειας Νομού Αργολίδας	22
Πίνακας 5, Ζωική Παραγωγή Αργολίδας.....	24
Πίνακας 6, Συγκεντρωτικά στοιχεία γεωργικών εκμεταλλεύσεων Δήμου Αιγιαλείας....	28
Πίνακας 7, Κατανομή των απασχολούμενων της μελισσοκομίας του Δήμου Αιγιαλείας.	31
Γράφημα 1, Καλλιεργούμενες εκτάσεις Νομού Αργολίδας ως ποσοστό επί του συνόλου	23
Γράφημα 2, Αριθμός εκμεταλλεύσεων στην κτηνοτροφία.	25
Γράφημα 3, Κατανομής των κυριότερων καλλιεργειών στο Δήμο Αιγιαλείας.	29
Γράφημα 4, Κατανομή του αριθμού των απασχολούμενων στην μελισσοκομία στο Δήμο Αιγιαλείας.	32

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

I. Ελληνικά Βιβλία

- Αντύπας Μ.(2000) Προς τον λαόν και άλλα κείμενα, Εκδόσεις Κούριερ, σελ. 56-57
- Εγκυκλοπαίδεια Δομή (1996) Τόμος 2
- Καδίτη Ε.-Νίτση Ε.(2010) Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα Αθήνα, ΚΕΠΕ
- Κασίμης, Ζακοπούλου, Κυριαζή (2000) Οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση και απασχόληση στον αγροτικό χώρο, Αθήνα, ΕΚΚΕ.
- Καμενίδης Χ.(2001) Συνεταιρισμοί, Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη
- Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος (2015) Βιώσιμη συνεταιριστική οικονομία Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλης
- Παχάκη Κ. και Τονικίδου Π.(2006) Έκθεση Η Ελληνική γεωργία ενώπιον των νέων συνθηκών και θεσμικού πλαισίου Αθήνα, ΚΕΠΕ

II. Άρθρα του τοπικού και θεματικού Τύπου

- Άγνωστο Απόσπασμα από το blog Ερύμανθος «Κοινοφελής Εργασία Αίγιο» (2012), (http://erymanthos-k-e-aigio.blogspot.gr/2012/11/blog-post_20.html), 21/05/2016
- Γεωργίου Ν. (2015) «Διπλασιασμός της προκαταβολής φόρου στο 55% και για τα εισοδήματα του 2014», Agro News (<http://www.agronews.gr/?pid=190&aid=132587&la=1>), 21/05/2016
- Γεωργίου Ν. (2015) «Διπλασιασμός της προκαταβολής φόρου στο 55% και για τα εισοδήματα του 2014», Agro News (<http://www.agronews.gr/?pid=190&aid=132587&la=1>), 21/05/2016
- Δημητρίου Α. (2017) «Οι αγρότες στους δρόμους», Αγροτικά Νέα (<http://www.tilegrafima.gr/agrotika-nea/mploka-agroton-2017-oi-agrotes-stous-dromous- -apo-deftera-23-ianouariou/>), 25/02/2017
- Λάππας Ν. (2016) «Πιο ακριβά τα φυτοφάρμακα στην Ελλάδα από ό,τι σε άλλες χώρες», Ύπαιθρος Χώρα (<http://www.yraithros.gr>), 16/02/2016
- Σπηλιωτοπούλου Π. (2016) «Εργοστάσιο φάντασμα», Πρώτη Αιγιαλείας (<http://protionline.gr/2015/07/ergostasio-fantasma>), 24/07/2015

- Σπηλιωτοπούλου Π. (2015) «Αγωνία στο κόκκινο για τα κόκκινα δάνεια», Πρώτη Αιγιαλείας <http://protionline.gr/2015/11/daneaia-pleistiriamoi-katoikia>), 08/02/2016
- Συμεοπούλου Μ. (2016) «Συλλαλητήριο αγροτών σήμερα για φορολογία και ασφαλιστικό», The Best News (<http://www.thebest.gr/news/index/viewStory/372657>), 25/01/2016
- Χατζημιχαήλ Σ. (2010) «Οι κλιματικές αλλαγές σε σχέση με τις ζημιές σε διάφορες καλλιέργειες», Ραδιοφωνικό Πρόγραμμα: Η Ώρα της Υπαίθρου, www.oga.org.cy/images/users/1/articles/radiofonikes.../klimatikes_allages.doc), 24/07/2015

III. Πηγές

- Γεωγραφικά διαμερίσματα Ελλάδας
- Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία
- Διεύθυνση Αγροτικής Στατιστικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Ε.Σ.Υ.Ε. Απογραφές Πληθυσμού 1991, 2001, 2011.
- Ε.Σ.Υ.Ε. (Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας) 2001,2011.
- Καλλιεργητικό Πλάνο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας.
- Στοιχεία από το Βιομηχανικό Μητρώο του Επιμελητηρίου Αργολίδας.

IV. Διαδίκτυο

<http://diocles.civil.duth.gr>

<http://klonis.free.fr/kkloni.gr2014/html/glykakout.html>

<https://argolikivivliothiki.gr>

<http://www.ypaithros.gr>

<http://ebooks.edu.gr>

<http://www.agro24.gr>

<http://www.ethnos.gr>

<http://www.enikonomia.gr><http://www.agrotypus.gr>

<http://anagnostis.org>

<http://www.ellinikigeorgia.gr>

<http://www.argolikeseidhseis.gr>

<http://www.lexigram.gr>
<http://www.protothema.gr>
<http://www.ypodomes.com>
www.aigialeia.gov.gr
<http://www.easa.gr/>
www.coca-colahellenic.gr
<http://expohellas.analyst.gr/hall/b-wines-cavino-oz>
<http://www.basilakopoulos-superbeton.gr>
<http://achaika.com/index.php/gr>
<http://www.kallimanis.gr>
<http://www.ellinikos-stratos.com>
www.coca-colahellenic.gr
<http://expohellas.analyst.gr/hall/b-wines-cavino-oz/>
<http://www.basilakopoulos-superbeton.gr>
<http://achaika.com/index.php/gr>
www.argolikivivliothiki.gr
<http://www.ypodomes.com>
www.aigialeia.gov.gr
<https://argolikivivliothiki.gr>
<http://www.easa.gr>
<https://www.e-nomothesia.gr/kat-agrotike-anaptukse/nomos-4384-2016-phek-78a-26-4-2016.html>
<http://www.lexigram.gr>
<http://www.imerodromos.gr>
<http://www.protothema.gr>
<http://www.sansimera.gr/articles/224#>
<http://newpost.gr/tag>
http://www.pesunion.gr/prod_korepex.html
<http://www.Krinos.gr>
<http://www.agro24.gr>
<http://www.enikonomia.gr>
<http://www.agrotypos.gr>
<http://anagnostis.org>
<http://www.ellinikigeorgia.gr>

<http://www.argolikeseidhseis.gr>

www.pde.gov.gr